№ 94(676)

Пятніца, 28 мая 1999 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай і рускай мовах
Перыядычнасць —
5 разоў у тыдзень

Кошт: у кіёсках і крамах — 20000 руб., у індывідуальных гандляроў — свабодны.

На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...
Якуб Колас

Народная Воля

Заявление оргкомитета Белорусского союза офицеров и военнослужащих

Прошло более двадцати дней после захвата экс-министра МВД, члена оргкомитета по созданию Белорусского союза офицеров и военнослужащих Ю.Н.Захаренко. Генеральный прокурор Божелко, государственные средства массовой информации распространяют сомнительные слухи вокруг личности Ю.Н.Захаренко, порочащие его честь и репутацию создаваемой нами организации.

Мы требуем от властей официального заявления о причинах ареста или о непричастности государственных служб к аресту и похищению нашего соратника.

В срочном порядке требуем возбуждения уголовного дела по данному вопросу.

Напоминаем гражданам контактные телефоны для записи в Белорусский союз офицеров и военнослужащих: 226-68-10 и 211-00-00 абонент 86108.

Господа офицеры! Кто, если не мы, поспособствует выводу нашего Отечества из политического и экономического тупика?!

От оргкомитета Белорусского союза офицеров и военнослужащих В.В.БОРОДАЧ.

Улады Гродна адмаўляюць саюзу палякаў Беларусі ў прадастаўленні памяшканняў для правядзення ягоных мерапрыемстваў

Як паведаміў БелаПАН старшыня СПБ Тадэвуш Гавін, "атрымалася, што для правядзення мерапрыемстваў нашай арганізацыі ў горадзе практычна няма месца". Паводле яго слоў, Гродзенскі гарвыканкам тройчы адмовіўся прадаставіць памяшканні для правядзення рэспубліканскай нарады па падвядзенні вынікаў культурна-асветніцкай дзейнасці аддзелаў СПБ за 1998 год. Прычым, як адзначыў Т.Гавін, ім было адмоўлена ва ўсіх буйных залах горада — у тым ліку абласнога драматычнага тэатра і гарадскога Дома культуры, хаця з кіраўніцтвам гэтых устаноў была дасягнута папярэдняя дамоўленасць аб арэндзе памяшканняў і яе кошце.

Прыкметна, што прадстаўнікоў СПБ не пусцілі і ў залу гродзенскай сярэдняй школы N 36, пабудаванай на сродкі Саюза і сусветнай польскай дыяспары. "Аднак гэтым улады нас не спыняць: мы прывязём 150 стулляў з Баранавічаў (Брэсцкая вобласць) і будзем праводзіць нараду недзе на лясной паляне, як у пачатку стагоддзя бальшавікі праводзілі майскія святы", — заявіў Тадэвуш Гавін.

Марат ГАРАВЫ, БелаПАН.

Слышали?

Накануне встречи с датчанами Михаила Вергеенко обокрали

Неприятная история произошла с главным тренером сборной Беларуси по футболу Михаилом Вергеенко.

В преддверии поединка отборочного турнира чемпионата Европы Дания—Беларусь, который, как известно, пройдет 5 июня, наш наставник лишился весьма ценного портфеля с документами, который был похищен злоумышленниками из его автомобиля. В портфеле оказались также тренерские конспекты и видеокассеты с записями матчей соперников белорусской команды по отборочной группе, в том числе и датчан. При этом вряд ли это была диверсия со стороны последних, которые, напомним, минувшей осенью с большим трудом увезли из Минска очко. Все это, безусловно, затруднит работу Михаила Никифоровича перед скорым поединком.

Любопытно, что практически аналогичная история не так давно приключилась и с главным тренером баскетбольного клуба ЦСКА (Москва) Станиславом Ереминым. Его машину хорошенько почистили перед ответственным матчем, если не ошибаюсь, против греческого "Олимпиакоса" в розыгрыше Евролиги. Но самое любопытное в том, что спустя несколько дней мошенники, оказавшиеся явно из числа фанатов прославленного армейского клуба, вернули наставнику столь необходимые ему документы.

Проявят ли такую же "свядомасць" воры и по отношению к нашему тренеру? Время до игры с Данией еще есть. От себя же добавим. Мужики! Вы мужики или где, в самом деле?!

Дмитрий ЕРМАК.

Стоп-кадр

Александр Дорогокупец в свободное от основной работы время не прочь посидеть за мольбертом. Со многими его работами знакомы не только в Витебске, где живет талантливый человек, но и в других уголках страны.

Фото Александра ХИТРОВА, БелТА.

Зварот праваабарончай камісіі Маладога Фронту

Мы, сябры праваабарончай камісіі Маладога Фронту, абураны знікненнем палітычных апанентаў рэжыму Лукашэнкі і выказваем занепакоенасць фактамі прапажы Тамары Віннікавай і Юрыя Захаранкі.

Мы заклікаем усіх грамадзян Рэспублікі Беларусь далучыцца да акцыі грамадскага пратэсту і даслаць у Адміністрацыю прэзідэнта ліст з наступным зместам:

> Рэспубліка Беларусь
> Мінск, К.Маркса, 38
> Адміністрацыя прэзідэнта РБ
>
> **Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь А.Р.Лукашэнку**
>
> Я, грамадзянін(ка) Рэспублікі Беларусь, ____________
> патрабую спыніць знікненні палітычных апанентаў улады. А таксама заклікаю правесці незалежнае расследаванне па фактах знікнення Тамары Віннікавай і Юрыя Захаранкі.
>
> ____________
> (подпіс)

Арганізацыя "Рускае нацыянальнае адзінства" накіравала ў Міністэрства юстыцыі Беларусі дакументы для рэгістрацыі

Арганізацыя "Рускае нацыянальнае адзінства" (РНА) накіравала ў Міністэрства юстыцыі краіны дакументы для рэгістрацыі свайго аб'яднання на Беларусі. Як пацвердзіў БелаПАН начальнік упраўлення грамадскіх аб'яднанняў Мінюста Міхаіл Сухінін, дакументы знаходзяцца зараз ў стадыі разгляду.

Пры гэтым М.Сухінін адзначыў, што ў міністэрства паступаюць матэрыялы негатыўнага характару пра дзейнасць мясцовых арганізацый РНА. Такой, паводле яго слоў, з'яўляецца інфармацыя пра дзеянні ў Кобрыне лідэра РНА, які абвінавачваецца ў ганеннях супраць мясцовых яўрэяў і цыган, і, такім чынам, парушае беларускае заканадаўства.

Паводле звестак БелаПАН, у гэты час праводзіцца экспертыза рэгістрацыйных дакументаў РНА і дзейнасці арганізацыі. Сёння структуры Рускага нацыянальнага адзінства дзейнічаюць у Мінску, Брэсце, Віцебску, Гомелі, Магілёве, Баранавічах, Кобрыне, Крупках і шэрагу іншых гарадоў Беларусі.

Марат ГАРАВЫ.

Дзяржкамітэт па друку Беларусі вынес другое папярэджванне незалежнай газеце "Навіны"

26 мая Дзяржаўны камітэт па друку Беларусі вынес рэдакцыі недзяржаўнай газеты "Навіны" чарговае папярэджванне — другое на працягу года.

Нагадаем, што першае папярэджванне было вынесена "Навінам" за публікацыю інфармацыі, датычнай выбараў прэзідэнта Беларусі 16 мая г.г., прызначаных Вярхоўным Саветам Беларусі 13-га склікання. Другое папярэджванне вынесена за артыкул Аляксандра Дубравіна "Карбункулы законнасці", апублікаваны ў нумары за 12 мая. Артыкул быў прысвечаны надрукаванаму ў газеце "Свободные новости" адкрытаму лісту групы супрацоўнікаў міліцыі, якія асуджалі дзеянні апазіцыянера, былога міністра ўнутраных спраў Беларусі Юрыя Захаранкі, які таямніча знік 7 мая г.г. На думку Дзяржкамдруку, аўтар артыкула распальвае ў грамадстве сацыяльную варожасць і зневажае супрацоўнікаў міліцыі.

Намеснік галоўнага рэдактара "Навін" Мікалай Халезін лічыць, што дадзенае папярэджванне — першы крок улад да знішчэння незалежнай прэсы напярэдадні 20 ліпеня 1999 года — тэрміну, калі, згодна з Канстытуцыяй 1994 года, заканчваюцца паўнамоцтвы цяперашняга прэзідэнта краіны. М.Халезін упэўнены, што і астатнія газеты будуць закрыты — альбо з-за папярэджванняў, альбо па эканамічных матывах.

Паводле ягоных слоў, рэдакцыя мае намер абскардзіць дзеянні Дзяржкамдруку ў судовым парадку. Калі ж адстаяць газету не ўдасца, то журналісты пачнуць "раскручваць" новае выданне, якое ўжо зарэгістравана і называецца "Наша свабода".

Генадзь БАРБАРЫЧ, БелаПАН.

Острая тема

Кто защитит людей труда?

Рабочий в мае 1999 года не стал работать хуже, чем он работал в мае прошлого года, но его зарплата стала почти в два раза меньше, и цены к тому же намного выросли.

Несмотря на недавнее повышение минимальной оплаты труда, тарифной ставки первого разряда и относительное увеличение средней заработной платы рабочих и служащих, положение трудящихся продолжает катастрофически ухудшаться. Необузданная инфляция, бешеный рост цен фактически ставят на грань нищеты большинство населения республики. Что будет дальше? Кто защитит людей труда?

Об этом интервью с председателем крупнейшего отраслевого профсоюза работников автомобильного и сельскохозяйственного машиностроения Александром БУХВОСТОВЫМ.

— 27 января 1999 г. профсоюзы провели массовую акцию протеста против падения уровня жизни. В резолюции митинга было записано, что если правительство не выполнит требования профсоюзов и ничего не изменит в социально-экономической политике, через 2 месяца они проведут еще более массовые акции, цель которых будет отправить в отставку правительство.

Прошло четыре месяца. Реальная зарплата упала на 14 процентов, уровень жизни продолжает снижаться, а профсоюзы не только не выполнили своих обещаний по активным выступлениям, но даже — совсем притихли. По крайней мере, создается такое впечатление. Что случилось? В чем причина пассивности профсоюзов?

— Не следует говорить, что все профсоюзы выступали 27 января. В основном это было несколько профсоюзов промышленности и профсоюз предпринимателей "Садружнасць". А ведь только в ФПБ 33 отраслевых профсоюза. Появились предпосылки и для превращения профсоюзов в достаточно мощную общественно-политическую силу, способную оказать влияние на события, происходящие в республике. Это сильно обеспокоило белорусское руководство. Но вместо того, чтобы исправлять положение дел в экономике, радикально изменять промышленную и социальную политику, нынешняя власть решила силой подавить профсоюзы.

Появился Декрет о перерегистрации профсоюзов, грубо нарушивший и Закон о профсоюзах, и международные акты по социальному партнерству. Официальными лицами от власти было заявлено, что перерегистрация проводится для того, чтобы разобраться с активной частью профдвижения, отсечь профсоюзы от политической борьбы. Хотели так же разогреть консервативную часть профсоюзов, ту, которая неплохо устроилась, прижилась на хлебах рабочих. Ну и напугать функционеров тем, что профсоюзы могут быть запрещены.

Кроме этого, просто повязать их нудной, никому не нужной бюрократической процедурой, что, собственно, и представляет собой нынешняя перерегистрация.

Обычные средства борьбы тоталитаризма — ложь, клевета и нагнетание страха. В некотором роде расчеты этих прожектеров оправдались. Как они и ожидали, в целом профсоюзы оказались не готовыми к жесткой оппозиционной борьбе. Заявив протест против незаконного Декрета, обратившись за поддержкой в МОТ и международные организации, профсоюзы в конечном итоге согласились на перерегистрацию. Наиболее активно выступил наш профсоюз. Мы призывали бойкотировать перерегистрацию, а затем начали проводить пикетирование, но, к сожалению, ни один из профсоюзов нас не поддержал.

Март—апрель ушли на перерегистрацию, а не на выполнение резолюции митинга. Это одна из причин того, что не состоялись массовые выступления трудящихся, несмотря на нарастание социальных неурядиц, невыполнение правительством требований профсоюзов. Другая причина, на мой взгляд, в позиции и организационных усилиях лидеров профсоюзов и профсоюзных организаций. Это как у В. Высоцкого: "Настоящих буйных мало — вот и нету вожаков!".

Наши предложения по проведению митинга и манифестации в апреле не были поддержаны Советом ФПБ и другими отраслевыми профсоюзами. Все ссылались на то, что люди не готовы идти на площадь. В то же время социологические исследования, которые мы провели, говорили о готовности людей выступить в защиту своих прав. Предложение о проведении митинга-манифестации в апреле поддержали 62,5%, а о готовности принять участие в митинге заявили 41,5%. Причем это данные по всей Беларуси, а в Минске они значительно выше. Такой активности не было в опросах предыдущих периодов в 1997—1998 годах. Люди устали от пустых обещаний и показательных усилий по наведению порядка на ТВ, от бессилия и некомпетентности правительства, от постоянного безденежья и нищеты.

На мой взгляд, нынешнему режиму перерегистрация или другие подобные акции не помогут. Социальный результат, так необходимый людям, достигается не администрированием, а компетентным управлением, грамотной экономической, промышленной и социальной политикой, тем, что, к сожалению, недоступно для нашего правительства и руководства республики.

Профсоюзы, особенно мы — их лидеры, должны нести ответственность за то, что постоянно снижается уровень жизни, падает реальная зарплата, исчезают многие социальные гарантии. Профсоюзы обязаны влиять на государственную политику, отстаивать демократию, бороться за права человека, только в этом случае они выполняют свою функцию.

— Когда возможны активные выступления трудящихся?

— 12 мая с.г. прошел очередной XI пленум Совета нашего профсоюза. Он единогласно поддержал решение об активном противодействии проводимой в республике социально-экономической политике, выразив к ней крайне негативное отношение. Совету ФПБ предложено собрать 2-е Республиканское собрание представителей всех промышленных предприятий и организаций, на котором следует рассмотреть итоги выполнения резолюции прошлого собрания. Как вы помните, оно состоялось 21 мая 1998 года. Необходимо на этом собрании принять решение по дальнейшим совместным действиям. Надо откровенно объясниться с профсоюзным активом. А то что получается? Принимают решения представители всех профсоюзов, а пытаются выполнять эти решения только 3—4. Ведь собрание 21 мая прошлого года было толчком к совместным действиям. Но этих-то совместных действий так и не получилось. В чем причина? Мы-то ведь ее знаем!

В конце мая в Бресте состоится заседание президиума Совета ФПБ, где могут быть приняты решения по совместным действиям. Если этого не произойдет, тогда каждый профсоюз будет действовать в соответствии со своими планами. В профсоюзе АСМ на Пленуме приняли решение — проводить акции протеста, выполнять резолюцию митинга от 27 января с.г. Выступления уже могут быть в июле с.г. Для достижения решающего результата необходимы более массовые выступления. Тогда власть и правительство пойдут на уступки, приложат те необходимые усилия, которые остановят падение уровня жизни. В противном случае правительство вынуждено будет уйти в отставку, осознавая свою неспособность работать в соответствии с требованиями трудящихся. Но для такого результата требуются усилия всех профсоюзов.

Рабочий в мае 1999 года не стал работать хуже, чем он работал в мае прошлого года, но его зарплата стала почти в два раза меньше, и цены к тому же намного выросли.

Кто должен ответить? Правительство и профсоюзы. Правительство — потому, что не может нормально организовать дело, а профсоюзы — потому, что не найдут в себе силы разобраться с таким правительством.

Наши профсоюзные активисты часто удивляются молчанию работников бюджетной сферы, других отраслей, где зарплата значительно ниже, чем в автосельхозмаше. Но уже видно, что терпение людей иссякает, и все предпосылки для общего выступления против такой жизни есть. Профсоюзы, униженные перерегистрацией, должны, наконец-то, организоваться и выступить вместе. Трудящиеся этого ждут. И я верю, что такое выступление скоро будет.

Стоп-кадр

"Возьми, деточка, красивые цветы..."

Фото Василия АРТЮШЕНКО.

Желаем удачи!

Если вы умеете рисовать... на стене

Как уже сообщалось, молодежная организация "Гражданский форум" выступает инициатором проведения в г.Минске республиканского конкурса настенного рисунка-граффити "Мое поколение вступает в 21-й век", который предполагается провести 6 июня 1999 г. с 10.00 до 22.00. Для участия в конкурсе приглашаются молодые люди из Минска и других городов Беларуси, независимо от возраста, желающие украсить столицу и тем самым отметить наступление лета.

К участию в конкурсе допускаются команды и индивидуальные участники, представившие эскизы своих рисунков не позднее первого июня.

Для определения победителей будет создана комиссия из известных искусствоведов, диджеев ведущих радиостанций и истинных ценителей граффити.

Победителей конкурса ожидают призы "Гражданского форума" и спонсоров.

Предварительная запись на конкурс проводится по телефону: (017)227-44-67.

А.БУКЧИН, пресс-секретарь "Гражданского форума".

Пр. Дзмітрыя, Ісая, Пахома.
К. Аўгусціна, Яраміра.

ДЗЕНЬ ПАГРАНІЧНІКА

МАЙ
28
'99 ПЯТНІЦА

☉	○
Усход 4.49	Поўня
Захад 21.26	30 мая
Даўж. дня 16.37	Захад 5.22
	Усход 20.22

Дзікунства

Рукі на стол!

24 мая былі затрыманы сябра Управы Маладога Фронту Леанід Амбразевіч і сябра Праваабарончай камісіі Маладога Фронту Міхаіл Шарамет. Затрыманне адбылося, калі хлопцы рушылі з управы БНФ да плошчы Я.Купалы, дзе павінна была адбыцца акцыя ў падтрымку М.Чыгіра і іншых палітзняволеных. Пасля дастаўкі ў Цэнтральны РАУС, з затрыманых знялі адбіткі пальцаў і склалі пратакол канфіскацыі рэчаў. Пратрымаўшы гадзіну, ім вярнулі канфіскаваныя рэчы і адпусцілі, так і не патлумачыўшы нагоду затрымання. Гэта ўжо не першы выпадак прэвенціўнага затрымання сябраў Маладога Фронту. Сваімі дзеяннямі рэжым у чарговы раз перашкаджае ажыццяўленню канстытуцыйных правоў грамадзян Беларусі.

Ул. інф.

Расту разам з "Народнай воляй".

Падпіска на "Народную волю" на трэці квартал працягваецца. Наш індэкс: 63222. Вас чакаюць паштовыя аддзяленні, пункты падпіскі "Белсаюздруку".

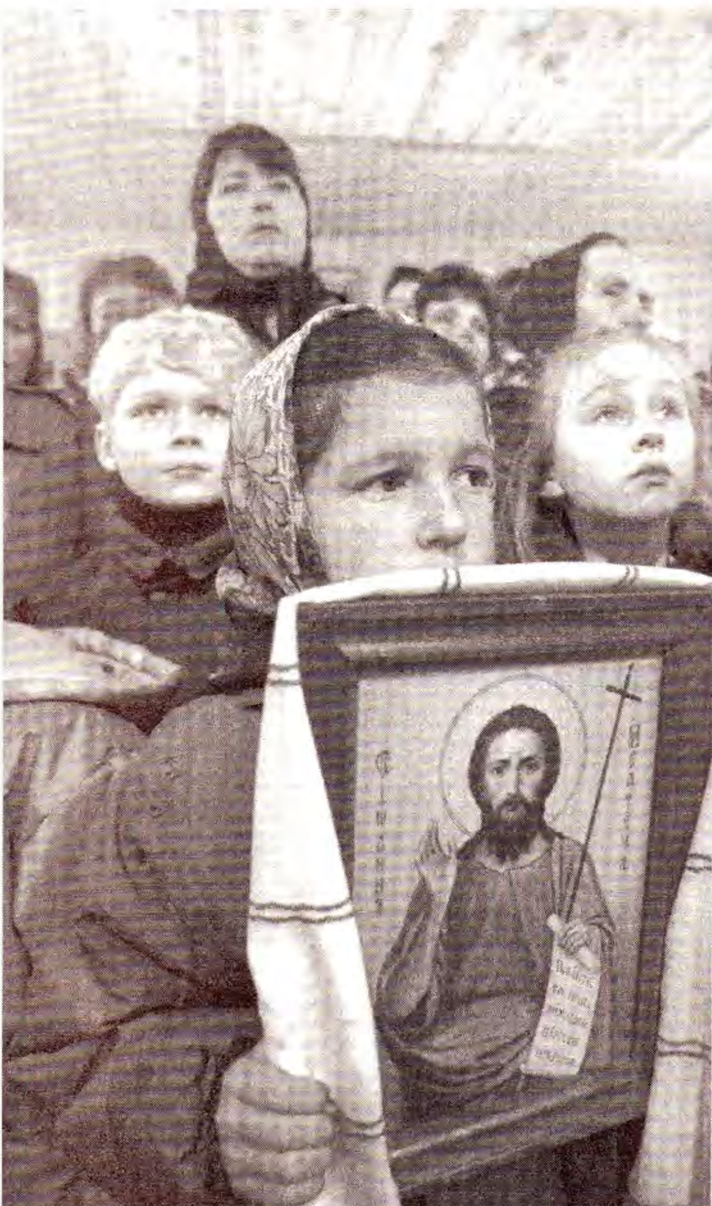
Вы — з "Народнай воляй", "Народная воля" — з Вамі!

Плануецца, што 3 ліпеня ў Мінску адбудзецца ваенны парад

Паводле звестак БелаПАН, 3 ліпеня ў Мінску адбудзецца ваенны парад у гонар 55-й гадавіны вызвалення рэспублікі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Плануецца, што ў гэты дзень па плошчы Незалежнасці сталіцы пройдуць выкладчыкі, слухачы і курсанты Ваеннай акадэміі рэспублікі, выхаванцы Мінскага ваеннага суворaўскага вучылішча, падраздзяленні розных відаў і радоў войскаў Узброеных Сіл краіны. На парадзе будзе прадстаўлена баявая тэхніка беларускага войску: баявыя машыны пяхоты, бронетранспарцёры, самаходныя гаўбіцы, рэактыўныя сістэмы залпавага агню "БелГрад", зенітныя ракетныя комплексы С-300, а таксама некаторыя іншыя віды ўзбраенняў.

Алег САКАЛОЎ.

Стоп-кадр

Маленькая девочка, держащая икону, участвует в торжественном богослужении в православном храме, май 1999 г.

Фото IREX/ProMedia.

Розглас

Што далей?

Скончылася напружаная, нервовая, часам хаатычная пара прэзідэнцкіх выбараў і ва ўсёй сваёй маўклівай значнасці паўстае пытанне: што далей? Гэтае пытанне хвалюе не толькі прыхільнікаў апазіцыі, хаця гэта - значная частка беларускага грамадства. Сэнс мінулай кампаніі быў у тым, каб даць магчымасць кожнаму чалавеку выказацца па лёсавызначальнаму пытанню, ці згодзен ён жыць пры дыктатуры. У бяспраўным грамадстве, якое з кожным днём апускаецца ў галечу. Прозвішчы кандыдатаў у дадзеным выпадку выконвалі выключна службовую ролю. Па сутнасці, выбары павінны былі стаць плебісцытам па даверы А.Лукашэнку.

Аднак не ўсе дзеячы апазіцыі і незалежныя журналісты зразумелі гэтую ісціну. У чарговы раз асабістыя амбіцыі абярнуліся дробнымі склокамі, гучным шумам не па сутнасці а, у рэшце рэшт, дэзарганізацыяй выбараў, найперш у Мінску, дзе сілы апазіцыі найбольш значныя і дзе выбараў чакалі вельмі нецярпліва.

Часцей за ўсё гучаў папрок у "парушэнні закона аб выбарах прэзідэнта". Але ж тое, што згаданы закон не можа быць выкананы ва ўмовах супрацьдзеяння з боку існуючай улады, было відавочна з моманту абвяшчання прэзідэнцкіх выбараў. Было, напрыклад, відавочна, што створаным апазіцыяй выбарчым камісіям не будуць выдзелены спецыяльныя памяшканні для працы. Што ім не будзе фінансавай падтрымкі з дзяржаўнага бюджэту. Што членаў камісій будуць цягаць у міліцыю, пракуратуру, КДБ пад любой штучнай зачэпкай. Што ім не дазволяць стварыць спісы выбаршчыкаў (такая спроба была бы кваліфікавана як незаконнае пранікненне ў прыватнае жыллё). Што ім не дазволяць стварыць выбарчых участкаў у звыклых для насельніцтва месцах. Што вылучаным кандыдатам не будзе дазволена выкарыстаць ні дзяржаўныя электронныя, ні друкаваныя СМІ для агітацыі. Што будуць пераследавацца незалежныя газеты, чый тыраж не дасягае і 10 працэнтаў ад тыража дзяржаўных, але чый уплыў на наша затурканае грамадства значна большы. Што магчымыя сустрэчы з кандыдатамі будуць кваліфікавацца як недазволеныя мітынгі і разганяцца міліцыяй. А самі кандыдаты будуць пазбаўленыя імунітэту, які ім дае закон.

Тое, што так будзе, разумелі ўсе, хто разумее, што такое дыктатура. І рэальная практыка правядзення выбарчай кампаніі ўсё гэта пацвердзіла. Былі арыштаваны ўсе члены ЦВК і многія члены акруговых камісій. Яшчэ больш было выкліканых у пракуратуру. Многія зволненыя з працы і многія вымушаны пакінуць выбарчыя камісіі пад пагрозай страціць працу. За краты кінуты адзіны прысутны ў Беларусі кандыдат — Міхаіл Чыгір. Папярэджанні атрымалі амаль усе незалежныя газеты, якія паведамілі (!) пра выбары. Тое ж тычыцца больш дзесятка буйнейшых апазіцыйных арганізацый. Акрамя таго, арыштоўваліся і канфіскоўваліся выбарчыя бюлетэні і урны для галасавання. Рэжым акуратна выкарыстаў увесь спектр рэпрэсіўных мер супраць людзей, якія не парушалі ні аднаго закона.

І гэта азначае, што рэжым баяўся выбарчай кампаніі. Супраць яго волі аб ёй стала вядома ўсяму насельніцтву Беларусі. На гэта і разлічвалі апазіцыйныя арганізацыі, калі ў канцы студзеня на Кангрэсе дэмакратычных сіл аднадушна падтрымалі рашэнне Вярхоўнага Савета 13-га склікання аб правядзенні выбарчай прэзідэнцкай кампаніі.

Але рэалізацыя гэтага рашэння была не такой адзінадушнай, як патрабавалася для агульнанацыянальнай акцыі. Найбольш супярэчлівую пазіцыю займаў БНФ. Ён адной рукой разбураў тое, што стварыў другою. Бессэнсоўныя, але апантаныя спрэчкі аб тым, якая ініцыятыўная група сабрала больш подпісаў за свайго кандыдата, хоць закон патрабуе проста сабраць больш 100 тысяч. Не менш бессэнсоўныя патрабаванні да ЦВК правесці галасаванне ў адзін дзень і на стацыянарных выбарчых участках, якія самі па сабе пазбаўлялі падаўляючую большасць тых, хто жадаў прагаласаваць, права голасу. Нарэшце, зняцце З.Пазьняком сваёй кандыдатуры і заклік да сяброў БНФ пакідаць выбарчыя камісіі пад маркай "фальсіфікацыі вынікаў выбараў", што ледзьве не развалілі ўсю выбарчую кампанію і не зрабіла бессэнсоўнымі ўсе ахвяры шараговых сяброў БНФ. Дадам таксама бесперспектыўную практыку цытавання лукашэнкаўскім тэлебачаннем і прэсаю выказванняў некаторых кіраўнікоў БНФ для кампраметацыі выбарчай кампаніі. Складвалася ўражанне, што апазіцыя перастала быць апазіцыяй антынацыянальнаму рэжыму. Што некаторых "апазіцыянераў" больш хвалюе падзел скуры незабітага мядзведзя.

Тэзіс аб "фальсіфікацыі выбараў" асабліва цікавы. Навет краіны Еўрапейскага Саюза і ЗША добра разумелі сітуацыю, якая склалася ў Беларусі. Таму загадзя папярэдзілі, што прызнаць юрыдычна паўнавартаснасць выбараў 16 мая немагчыма. Бо выбары не могуць быць вольнымі і тайнымі. Бо людзі ў сітуацыі інфармацыйнай блакады пазбаўлены магчымасці азнаёміцца з праграмамі кандыдатаў і зрабіць свядомы выбар. Але яны разумелі, што такія выбары маюць сэнс, як плебісцыт аб недаверы прэзідэнту А.Лукашэнку, праграма і асоба якога добра вядома кожнаму ў Беларусі.

Як жа могуць быць сфальсіфікаваны такія выбары? Калі не цікавіцца за каго болей — М.Чыгіра ці З.Пазьняка — было дадзена галасоў? Калі імкнуцца толькі да таго, каб як мага болей выбаршчыкаў апусціла ў урну свой бюлетэнь?

Можна, зразумела, па-рознаму ставіцца да апазіцыйных лічбаў, якія рэгулярна паведамляў ЦВК. [illegible] галасавання, выкліканую сумненні як дакладнасць падліку, так і хуткасць апрацоўкі інфармацыі. Але адказнасць за такі спосаб камунікацыі з насельніцтвам краіны цалкам ляжыць на ЦВК і ягоным старшыні. В.Ганчару трэба было выбіраць больш абачлівы спосаб інфармавання аб ходзе галасавання, каб не выклікаць апраўданага раздражнення. Навет у Мінску прагаласавалі далёка не ўсе, хто хацеў гэта зрабіць. Больш таго, ён павінен быў лічыцца з магчымасцю свядомай фальсіфікацыі лічбаў з боку агентаў рэжыму, якія, верагодна, прысутнічалі сярод сяброў камісій. Іх мэта магла быць толькі адна — скампраметаваць працэдуру дэмакратычных выбараў. Зрабіць яе падобнай на лукашэнкаўскія рэферэндумы. Таму прызнанне выбараў несапраўднымі недастаткова. Камісіі [illegible]. ЦВК павінна ўважліва праналізаваць свае крыніцы інфармацыі і калі пераканаецца, што фальсіфікацыі не было, альбо выдаліць з камісій людзей, што рабілі падлог.

Тым не менш, хоць і са скачкамі [illegible], але плебісцыт адбыўся. І стаў сапраўды самай канструктыўнай акцыяй апазіцыі. Не толькі засведчыў [illegible] Канстытуцыі-94, але прадэманстраваў жаданне большасці беларусаў выйсці з канстытуцыйнага крызісу мірным дэмакратычным шляхам. І гэта адкрыла, нарэшце, перспектыву для рэалізацыі прапаноў Кантрольна-назіральнай місіі АБСЕ ў Мінску. Місія даўно заклікае А.Лукашэнку сесці за стол перамоў з апазіцыяй і правесці свабодныя дэмакратычныя выбары прэзідэнта. Да гэтага патрабавання далучыліся і Злучаныя Штаты Амерыкі. Пасля 20 ліпеня палітычны рэжым яшчэ больш [illegible]. [illegible] магчымасці аднабакова і на сваіх умовах ажыццяўляць якія-небудзь перамены. І дала ў рукі апазіцыі моцную зброю — волю грамадства і прашчэпленыя структуры выбарчых камісій.

Акрамя таго, пагоршыліся перспектывы расійска-беларускага саюза. Выбары далі дастатковыя аргументы маскоўскім праціўнікам А.Лукашэнкі, якія не жадаюць пускаць яго ў расійскую палітычную прастору. Непазбежнае пагаршэнне эканамічнай сітуацыі будзе таксама прымушаць рэжым да саступак. Аднак магчымасць перамоў — гэта толькі магчымасць.

Для апазіцыі праведзеная выбарчая кампанія стала своеасаблівай "разведкай боем". Яна высвятліла яе слабыя бакі — недастатковую скаардынаванасць, фінансавую слабасць і недахоп палітычнай культуры. Для БНФ яна стала ўрокам і паставіла праблему ўладкавання кіраўніцтва. Разам с тым яна паказала, як шмат у нас самаахвярных, бескарыслівых людзей. Абараніць іх ад пераследу рэжымам — актуальная задача ўсіх апазіцыйных арганізацый.

Выбарчая кампанія паказала і неабходнасць карэкціроўкі тактыкі апазіцыі. Наша грамадства лепш адгукаецца на агульнанацыянальныя праблемы. Таму не пакідаючы вуліцу і не адмаўляючыся ад палітычных патрабаванняў, неабходна ўзмацніць барацьбу за вырашэнне сацыяльна-эканамічных праблем. Напрыклад, разгарнуць кампанію за адстаўку ўрада С.Лінга, які не ў стане спыніць рост цэн і падзенне жыццёвага ўзроўню. Вынікі сацыялагічных даследаванняў, якія апублікаваў прафесар А.Манаеў ("НВ" №89 ад 21.05.99г.), сведчаць, што не толькі праціўнікі рэжыму, але і яго прыхільнікі незадаволены эканамічнай сітуацыяй.

Галоўнаю сілаю ў эканамічнай барацьбе, безумоўна, з'яўляюцца прафсаюзы. Апазіцыйныя прафсаюзы знаходзяцца ў летаргічным сне. Пакуль там знаходзіцца старая прафбюракратыя, Беларусь не дачакаецца іх эфектыўных дзеянняў. Падтрымка неабходна незалежным прафсаюзам і зародышам страйкамаў. Магчымы сацыяльны выбух не павінен насіць стыхійны, разбуральны характар.

Падняцце палітычнай культуры — агульная задача апазіцыйных арганізацый і незалежнай прэсы. Нельга дапусціць, каб народны пратэст набыў эмацыянальны, а не рацыянальны характар, як гэта адбывалася ў 1991-м і 1994 гадах. Трэба адзначыць, што ў мінулай выбарчай кампаніі незалежная прэса здолела пераадолець звыклае разнагалоссе і дзейнічала заадно з апазіцыяй палітычнай. Але ўжо зараз з'яўляюцца артыкулы, дзе аўтары заяўляюць, што "наступалі на горла ўласнай песні", а зараз ужо заспяваюць на ўсю моц сваіх лёгкіх. Не будзем забываць, што амбіцый у незалежных журналістаў бывае не менш, чым у палітычных лідэраў. І калі прэса заклікае апазіцыю да яднання, то і сама павінна быць адзінай. Выбары паказалі, што гэта магчыма і што гэта не пазбаўляе прэсу права на крытыку. Гэты вопыт неабходна захаваць, бо адказнасць інтэлігенцыі за развіццё падзей у Беларусі будзе толькі ўзрастаць.

Мінулая выбарчая кампанія стварыла новую палітычную сітуацыю. Народ крыху ажыў. Пашырыліся магчымасці апазіцыі. Паўсталі новыя задачы. Неабходна захаваць дасягнутую ступень адзінства дзеянняў перад новымі выпрабаваннямі. Гэтае адзінства адкрывае свет у канцы тунэля. Чарговае выпрабаванне - 20 ліпеня, калі рэжым трапіць у стан перманентнага палітычнага крызісу, а эфектыўнасць дзеянняў Вярхоўнага Савета будзе залежыць ад сілы народнай падтрымкі.

Юрый ХАДЫКА,
намеснік старшыні Беларускага народнага фронту, прафесар.

За зямлю і волю!

Беларуская Сялянская партыя адмаўляецца ўдзельнічаць у антызаконнай кампаніі

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь А.Лукашэнка 26 студзеня 1999 года выдаў дэкрэт №2 аб перарэгістрацыі палітычных партый, прафесіянальных саюзаў, іншых грамадскіх аб'яднанняў. Мэта дэкрэту — забараніць апазіцыйныя партыі ці паставіць іх пад кантроль улады і канчаткова ўсталяваць у краіне аўтарытарны рэжым.

Беларуская Сялянская партыя, улічваючы, што:

— выданне прэзідэнтам дэкрэта №2 поўнасцю супярэчыць частцы другой артыкула 101 Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь і адмяняе дзейнасць закона "Аб палітычных партыях", які быў прыняты Вярхоўным Саветам у кастрычніку 1994 года і падпісаны А.Лукашэнкам;

— рэспубліканская камісія, створаная для перарэгістрацыі партый, падмяняе сабой Міністэрства юстыцыі і з'яўляецца антызаконным органам;

— Беларуская Сялянская партыя была зарэгістравана ў Міністэрстве юстыцыі 11 красавіка 1991 года і перарэгістравана 22 лютага 1995 года ў адпаведнасці з законам "Аб палітычных партыях", —

заяўляе: Беларуская Сялянская партыя адмаўляецца ўдзельнічаць у антызаконнай кампаніі па перарэгістрацыі і **аб'яўляе байкот** прэзідэнцкаму дэкрэту №2.

Мы заклікаем уладу адмяніць антызаконны дэкрэт №2 і стварыць цывілізаваныя ўмовы для развіцця шматпартыйнай сістэмы.

Цэнтральная Рада Беларускай Сялянскай партыі.

Стоп-кадр

Падчас аднаго з пікетаў у Мінску.

Фота IREX/ProMedia.

Стоп-кадр

Посадка картошки на приусадебных участках в деревне Марьялива Минского района. Холодная и сухая погода мая текущего года сместила сроки работ на полях и огородах.

Фото IREX/ProMedia.

Позиция

Какой союз и с кем?

Вот уже который год А.Лукашенко, изо всех сил таща Беларусь в единое государство с Россией, тешит нас привычными обещаниями: мол, объединимся — и заживем на славу! Но и невооруженным глазом тому, кто не слеп, видно: чем теснее мы сближаемся, тем хуже и хуже живем. Не так разве?

Мы ведь и так сейчас в союзе со своей соседкой, и на него возлагались большие надежды. Но как они могут сбыться, если экономика обеих стран в аховом положении, и любые политические союзы в таких условиях не работают на благо народа.

А Александр Григорьевич все торопится: скорее, скорее! У него свой расчет и прицел на кремлевский трон. Но и нам, гражданам Беларуси, очень даже не помешает свой расчет сделать, взвесить все "за" и "против". И прежде всего уяснить себе: с какой Россией мы венчаемся? Со страной, где правит бал олигархия и анархия, а народ прозябает в нищете? Что мы получим от объединения с такой же, как у нас дома (если не большей), голотой? Разве могут двое лежачих поддержать друг друга?

И потом: фальшиво звучат все эти заверения о якобы равноправии "сторон" в будущем едином государстве. О каком равенстве между Беларусью и Россией может идти речь, если с нашей страной и теперь считаются, постольку-поскольку она служит удобным "коридором" и бесплатным "плацдармом" для восточного соседа? Уж слишком разнятся наши "весовые категории"...

К сожалению, многие из наших людей легко поддаются обману, оголтелой идеологической обработке, принимают за истину спущенную сверху ложь. Говорит президент, что с полным слиянием двух государств вернутся прежние времена, — и те, кто забыл о пережитых в советскую пору испытаниях и тяготах, готов этому верить, ожидая воссоздания СССР. Нет, милые, возврата к старому не будет, время нельзя повернуть вспять, даже если этого кому-то и очень хочется.

Очень и очень стоит поразмыслить над тем, почему об объединении больше всех печется белорусская сторона? И даже не заикаются о подобном Украина, Прибалтика, другие бывшие советские республики? А ведь в Прибалтике, как и у нас, нет своей нефти, иного необходимого для экономики сырья — все приходится закупать, в том числе и в России. Но ничего, живут себе самостоятельно и гораздо лучше нас, доказывая, что прекрасненько можно обойтись и без объятий "старшего брата". А мы, такие устремленные к "славянскому братству", никак не можем себя прокормить.

Меж тем в той же России "пошел процесс" автономизации регионов: народы стремятся сами распоряжаться своими ресурсами и ладить жизнь по-своему. Ведь ясно же: в собственном доме, в небольшом государстве легче навести порядок, строить достойную жизнь, чем в огромном, трудноуправляемом конгломерате.

Конечно, я вовсе не ратую за самоизоляцию Беларуси, отрыв ее от всего остального мира, местечковую замкнутость, которая ничего хорошего не сулит. У нас должны быть налаженные экономические культурные и политические связи с Россией, другими странами. Лучше — с Западной Европой, она к нам ближе и по духу, и территориально. Не то что "берег турецкий", Арабские Эмираты, Ирак или Северная Корея, к которым почему-то больше лежит душа нашего руководства. Смысла в этом, ей-Богу, мало. С кем сотрудничать, дружить и соединяться прежде всего, должны подсказывать национальный интерес, стремление к подлинному благу народа.

К.ПЛИГАВКА,
ветеран Отечественной войны, заслуженный работник культуры Республики Беларусь.
г.Докшицы.

Память по-белорусски

По ком плачет перепелка?

Национальное телевидение к 55-й годовщине освобождения Беларуси от немецко-фашистских захватчиков решило показать телесериал народного артиста Беларуси, кинорежиссера Игоря Добролюбова "Плач перепелки".

Картина снималась десять лет тому назад. Изначально она была запланирована как шестисерийная, но в процессе работы выросла аж до девяти серий. Самое интересное, что никаких претензий по поводу того, что перевыполнен метраж, со стороны Гостелерадио не было: режиссер-постановщик Добролюбов уложился в смету.

— Актерская команда была — сплошное наслаждение, — вспоминает Игорь Михайлович. — В фильме снимались пятьдесят шесть именитых актеров, более восьмидесяти — заняты в эпизодах. Я сам в поисках артистов объехал практически все театры республики. Блистательно играли Федор Шматов, Павел Кармунин, Галина Макарова, Юрий Казючиц, Анатолий Кашкер, бешено популярный нынче Леша Булдаков, на микроскопический эпизод приехала Стефания Станюта!.. К сожалению, многих из создателей этой картины уже нет в живых. Время быстротечно...

Эпиграфом к "Плачу перепелки" идут воспоминания, еще, слава Богу, оставшихся в живых актеров, снимавшихся в моей картине. На передачу пришли все. Валентин Белохвостик, Эдуард Горячев, Павел Дубашинский, Светлана Окружная, опаздывающая Татьяна Мархель даже на такси примчалась...

Напомню, что показ "Плача перепелки", как написано в телепрограмме, приурочен к 55-й годовщине освобождения Беларуси от немецко-фашистских захватчиков. Только вот непонятно, кто этот фильм посмотрит? На этой неделе сериал идет с 13 часов 15 минут. Как известно, большинство людей в это время работает, безработные бегают в поисках работы, студенты сдают сессию, школьники — учатся, а пенсионеры копаются на своих грядках. Зато в эти же дни практически всю неделю в самое смотрибельное вечернее время на БТ идут исключительно импортные фильмы. Возникает вопрос: неужели нельзя было как-то изменить телесетку, и к Дню освобождения Беларуси в прайм-тайм показать свои фильмы? Чтобы люди вспомнили про месяцы трагической истории белорусского народа?..

А собственно, зачем? Фильм-то показали, галочку поставили — и ладно...

Марина КОКТЫШ.

Рэальныя грашовыя даходы насельніцтва паменшыліся за першы квартал 1999 года на 14 працэнтаў

За студзень-сакавік 1999 года рэальныя грашовыя даходы насельніцтва Беларусі паменшыліся ў параўнанні з першым кварталам 1998-га на 14 працэнтаў. Аб гэтым паведамляе Міністэрства статыстыкі і аналізу. У прыватнасці, згодна са звесткамі гэтага ведамства, памер рэальнай заработнай платы знізіўся на 13,3 працэнта, рэальны памер прызначанай месячнай пенсіі — на 28 працэнтаў. Сярэдні памер зарплаты ў сакавіку 1999 года склаў 11.682,2 тысячы рублёў. Найбольш высокааплачваемай засталася праца работнікаў трубаправоднага транспарту (28.284 тысячы рублёў у месяц), банкаў (22.694,5 тысячы) і міжгаліновых органаў гаспадарчага кіравання (21.287,7 тысячы рублёў).

Сярэднемесячная зарплата ў сельскай гаспадарцы была ў 2 разы ніжэй за сярэднерэспубліканскую. Запазычанасць па заработнай плаце за красавік гэтага года вырасла на 22,8 працэнта і дасягнула 1,7 трлн. рублёў.

Сяргей СНЕГІН.

Колькі будзем плаціць за ваду і іншыя жыллёва-камунальныя паслугі?

Міністэрства эканомікі Беларусі ўстанавіла межавыя каэфіцыенты павышэння некаторых тарыфаў жыллёва-камунальных паслуг для насельніцтва. Паводле звестак з афіцыйных крыніц, з 1 мая г.г. ўстаноўлены наступныя межавыя каэфіцыенты павышэння тарыфаў: халоднае водазабеспячэнне — 1,7, каналізацыя — 1,45. Такім чынам, да канца гэтага года тарыфы на гэтыя паслугі павінны павялічыцца не больш чым у 1,7 і 1,45 раза адпаведна. Устаноўлены таксама межавы ўзровень тарыфаў на вываз смецця ў памеры 10 тыс. рублёў з аднаго чалавека ў месяц.

Чакаецца, што да канца мая Мінэканомікі ўстановіць межавыя каэфіцыенты і для іншых тарыфаў жыллёва-камунальных служб.

Па стане на 1 красавіка 1999 года ў параўнанні з аналагічнай датай мінулага года тарыфы на жыллёва-камунальныя паслугі ў Беларусі выраслі ў сярэднім на 48,6 працэнта, тарыфы на водазабеспячэнне павысіліся больш чым у 3 разы.

Аляксандр ПАПОВІЧ.

Да 1 ліпеня павінна завяршыцца прыватызацыя аб'ектаў гандлю, грамадскага харчавання і бытавога абслугоўвання

У адпаведнасці з рашэннем беларускага ўрада, да 1 ліпеня 1999 года ў Беларусі павінна завяршыцца прыватызацыя аб'ектаў гандлю, грамадскага харчавання і бытавога абслугоўвання насельніцтва. Паводле інфармацыі Мінскага гарадскога камітэта па кіраванні дзяржаўнай маёмасцю і прыватызацыі, да пачатку мая ў Мінску рэфармавана 78,6 працэнта аб'ектаў гандлю, 69,9 працэнта — бытавога абслугоўвання, 69,1 працэнта — грамадскага харчавання.

Выступаючы перад дэпутатамі Мінскага гарсавета на нядаўнім семінары па пытаннях прыватызацыі ў сталіцы, старшыня Мінскгармаёмасці Тадэвуш Маліноўскі адзначыў эвалюцыю грамадскай думкі ў адносінах да праводзімых рэформ. Так, калі ў 1991 годзе прыватызацыю падтрымалі толькі каля чвэрці мінчан, то сёння яе прыхільнікаў налічваецца каля 70 працэнтаў. Маючы магчымасць параўноўваць узровень паслуг прадпрыемстваў розных форм уласнасці, большасць мінчан аддае перавагу менавіта прыватнаму сектару.

Ірына САЗАНОВІЧ.

Адкрыта мемарыяльная дошка на будынку ў Валожыне, дзе ў XIX стагоддзі знаходзілася сусветна вядомая яўрэйская духоўная акадэмія

24 мая ў Валожыне адбылося ўрачыстае адкрыццё мемарыяльнай дошкі на будынку, дзе ў XIX стагоддзі знаходзілася сусветна вядомая яўрэйская духоўная акадэмія — Валожынскі ешыбот.

Паводле слоў старшыні Валожынскага райвыканкама Валянціна Малішэўскага, напрыканцы XVIII стагоддзя большасць насельніцтва мястэчка складалі яўрэі. Славу Валожыну прынёс мясцовы ешыбот, заснаваны ў 1803 годзе равінам Хаімам Валажынерам. Менавіта дзякуючы дзейнасці ешыбота, які стаў святыняй яўрэйскага народа, горад Валожын увайшоў у энцыклапедыі свету.

Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Дзяржавы Ізраіль у Рэспубліцы Беларусь Марцін Пелед-Флекс, выступаючы на цырымоніі, заклікаў захоўваць духоўную спадчыну Валожынскага ешыбота — "майстэрні, якая кавала нашу нацыянальную душу", як называў яго вялікі яўрэйскі паэт Хаім Бялік. Прэзідэнт Іўдзейскага рэлігійнага аб'яднання ў Рэспубліцы Беларусь Юрый Дорн падкрэсліў, што ў аднаўленым будынку ешыбота плануецца стварыць цэнтр па вывучэнні гісторыі яўрэяў Беларусі і Валожынскай абшчыны.

Варта адзначыць, што Валожынскі ешыбот з'яўляўся першай сучаснай акадэміяй іўдаізму, у якой аднachасова навучалася да 400 вучняў — выхадцаў з Беларусі, Польшчы і Літвы, а таксама цвет яўрэйскай моладзі з Аўстрыі, Англіі, Егіпта, Сірыі і іншых краін свету. Пасля пажару 1885 года равін Нацыў, які ўзначальваў акадэмію на працягу 40 гадоў, ахвяраваў усю сваю маёмасць для аднаўлення будынка навучальнай установы. Рэлігійныя яўрэі лічаць, што самаахвяраванне Нацыва, праяўленае ў адраджэнні Валожынскага ешыбота, надало будынку неўміручасць. У 1892 годзе царскім указам ешыбот быў закрыты, бо Нацыў стаў супраціўляцца ўвядзенню ў ім рускай мовы і рэзкаму абмежаванню колькасці студэнтаў.

Марат ГАРАВЫ.

Поздравляем!

28 мая — День независимости Республики Армения

Республика Армения была образована 28 мая 1918 года после распада Закавказской Демократической Федеративной Республики. Образование Республики Армения ознаменовало собой восстановление армянской государственности через пять с половиной веков после падения Киликийского армянского государства (1375). Это были тяжелые времена для Армении — с одной стороны, отрыв Закавказья от Советской России, а с другой — агрессия Турции. После того как 26 мая 1918 года свою независимость провозгласила Грузия, а 27 мая — Азербайджан, Армянский национальный совет, находившийся в Тифлисе, 28 мая принял декларацию, в которой говорилось: "В новой обстановке, возникшей с распадом политической целостности Закавказья и провозглашением независимости Грузии и Азербайджана, Армянский национальный совет объявляет себя верховной и единственной властью армянских уездов".

Восстановление армянской государственности стало возможным благодаря тому, что в мае 1918 года армянский народ сумел в ряде сражений (Сардарапатское, Караклисское и Башапаранское сражения) нести поражение турецким агрессорам, предотвратить их вторжение в Араратскую долину и обезопасить Ереван.

Однако с ноября 1920 года под нажимом Турции и российских коммунистов Республика Армения пала. А 29 ноября 1920 года Восточная Армения была провозглашена Советской республикой.

21 сентября 1991 года народ Армении проголосовал за независимость, а в декабре этого же года, после распада Советского Союза, суверенитет Республики Армения был признан мировым сообществом.

(Подготовлено при содействии Посольства Республики Армения в Республике Беларусь.)

Хельсінкі — Мінск

Фіны самі стварылі сваю будучыню...

Расказ пра краіну, у якой сярэдні памер пенсіі — каля тысячы долараў, а кваліфікаваны доктар зарабляе ў месяц 4450 долараў

Пра візіт прадстаўнікоў Беларусі ў Фінляндыю 18—22 сакавіка г.г. для вывучэння вопыту правядзення парламенцкіх выбараў інфармацыйна паведамлялася ў друку. У склад групы ўваходзілі сябра Прэзідыума Вярхоўнага Савета Беларусі 13-га склікання, старшыня Каардынацыйнага камітэта "Гродзенская ініцыятыва" Сямён ДОМАШ.

— Наведаць Фінляндыю нас запрасілі дэпутаты парламента гэтай краіны з нагоды выбараў [illegible]. Паездка адбылася пры садзейнічанні АБСЕ і Праграмы развіцця ААН (ПРААН) у нашай рэспубліцы.

Мы прадстаўлялі розныя палітычныя структуры Беларусі: Цэнтральную выбарчую камісію — яе старшыня Лідзія Ярмошына, так званы Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу — Павел Шыпук, пастаянную камісію Нацыянальнага сходу па дзяржаўным будаўніцтве, мясцовым самакіраванні і рэгламенце — Анатоль Красуцкі.

Генадзь Карпенка прадстаўляў Нацыянальны выканаўчы камітэт. Мяне запрасілі як кіраўніка аб'яднання грамадскіх арганізацый Гродзеншчыны. Ад Беларускага Хельсінкскага камітэта была яго старшыня Таццяна Процька.

— Гэта была апошняя паездка Генадзя Карпенкі за мяжу. Літаральна праз пятнаццаць дзён [illegible]

— Мы жылі разам у адным гасцінічным нумары, і я не заўважыў хваравітасці Генадзя Дзмітрыевіча. Хаця часам прыглядалася яго стомленасць. Але і пры гэтым ён планаваў сваю палітычную дзейнасць на больш аддаленую перспектыву. Быў надзвычай уцешаны сустрэчай з Васілём Быкавым.

— Васіля Уладзіміравіча наведала ўся дэлегацыя?

— Была папярэдняя дамоўленасць, што славуты пісьменнік чакае толькі дэпутатаў Вярхоўнага Савета 13-га склікання і старшыню Беларускага Хельсінкскага камітэта. Адзначу, што нашаму земляку там створаны выдатныя ўмовы для працы. Самі ваколіцы фінскай сталіцы натхняюць на творчы лад. Празаік шмат і плённа працуе. Прачытаў нам некалькі ўрыўкаў са сваіх новых апавяданняў.

Васіль Уладзіміравіч цікавіўся палітычнай і эканамічнай сітуацыяй на Беларусі, падрыхтоўкай да прэзідэнцкіх выбараў 16 мая. Пытаўся пра агульных знаёмых і сваіх сяброў на Гродзеншчыне. Выказаў веру ў хуткае далучэнне Бацькаўшчыны да сям'і еўрапейскіх народаў. Увосень збіраецца вярнуцца на Беларусь.

— Наколькі была насычанай праграма паездкі?

—Усё было распісана па гадзінах. Сустрэчы з афіцыйнымі асобамі чаргаваліся з удзелам у выбарчых мерапрыемствах. Адбыліся сустрэчы з кіраўніком Міністэрства замежных спраў, прадстаўнікамі сродкаў масавай інфармацыі, палітычных партый. Наведалі фінскую радыёвяшчальную кампанію, дзе нам патлумачылі прававы статус выкарыстання электронных СМІ ў час выбараў. Дарэчы, вывучэнню фінскага закона аб выбарах быў адведзены спецыяльны час. І гэта вельмі спатрэбілася, калі мы апынуліся непасрэдна на выбарчых участках.

— Там таксама гандлююць дэлікатэсамі, каб прывабіць грамадзян выканаць свой абавязак? На Беларусі гэта стала правілам...

— У краіне з моцнымі дэмакратычнымі традыцыямі ўсё неабходнае можна купіць у краме. А вось кубак кавы — калі ласка!.. Вельмі дружалюбная атмасфера. Гэта мы назіралі ў Хельсінкі, гарадах Вантаа, Хямелінна. Кандыдаты ў дэпутаты ад розных палітычных партый праводзілі сустрэчы з выбаршчыкамі, агітавалі за сябе, але ніхто не выказаў непрыстойнага на адрас канкурэнта, каб зняважыць яго годнасць і гонар.

— Калі па сутнасці, то што ўяўляе фінскі парламент?

— Гэта 200 дэпутатаў, абраных на свабодных, тайных і прамых выбарах. Яны прадстаўляюць інтарэсы 5 мільёнаў 200 тысяч жыхароў Суомі. Тэрмін паўнамоцтваў — чатыры гады. Выбары традыцыйна адбываюцца ў апошнюю нядзелю сакавіка. Галасуюць грамадзяне, якія дасягнулі 18-гадовага ўзросту. Вылучаць кандыдата ў дэпутаты маюць права выбарчыя сходы партый і аб'яднанні выбаршчыкаў. Краіна падзелена на 15 выбарчых акруг.

Губернскія праўленні прызначаюць у выбарчую акругу цэнтральную выбарчую камісію, якая складае агульны спіс кандыдатаў і засведчвае вынікі галасавання ў акрузе. Вышэйшым прадстаўнічым уладу на выбарах з'яўляецца Міністэрства юстыцыі краіны. Падлік галасоў вядзецца па сістэме д'Хондта. Гэта дазваляе праводзіць сваіх дэпутатаў сярэднім і малалікім партыям, якія атрымліваюць не менш 15 працэнтаў галасоў ад агульнай колькасці.

— Гаворачы пра шматпартыйную сістэму, якія партыі маюць на ўвазе?

— У асноўным паміж сабой канкуруюць Сацыял-дэмакратычная партыя Фінляндыі, партыя цэнтра, Левы Саюз, Нацыянальная кааліцыя. Свае кандыдаты выстаўлялі Шведская Народная партыя, Фінская партыя, Хрысціянскі Саюз, Саюз Зялёных, Маладыя фіны...

— Ці можна іншае з фінскага вопыту перанесці на беларускую глебу?

— Так. Асабліва метады галасавання, культуру вядзення перадвыбарнай барацьбы, падлік галасоў. Вынікі выбараў грамадзяне Фінляндыі ведаюць да 24 гадзін. Кожная краіна мае свае традыцыі. Беларусь — не выключэнне. Трэба абавязкова ўлічваць нацыянальныя асаблівасці .

— Якія сацыяльна-эканамічныя дасягненні гэтай краіны балтыйскага рэгіёна найбольш уразілі? Дэмакратыя павінна падмацоўвацца, вобразна кажучы, хлебам і да хлеба...

— З хлеба і пачну. Краіна займае плошчу 338 тысяч квадратных кіламетраў. Пры гэтым апрацоўваецца толькі шэсць працэнтаў зямельных угоддзяў. Калгасаў, вядома, няма. Ёсць 155 тысяч сялянскіх фермерскіх гаспадарак. Асноўныя памеры пасяўных плошчаў — ад 5 да 30 гектараў. Ураджайнасць пшаніцы складае 37,2 цэнтнера з гектара, бульбы — 227,1, цукровых буракоў — 388,2. Трэба ўлічваць геаграфічныя шыроты Фінляндыі. Сярэднія тэмпературныя паказчыкі летніх месяцаў там складаюць 16,5—19 градусаў цяпла. Краіна штогод поўнасцю забяспечвае сябе прадуктамі харчавання. Напрыклад, яек, якіх так не стае беларускаму спажыўцу, там штогод пастаўляецца ў гандаль 124 працэнты да патрэбы, малочных прадуктаў — да 128. Не кажучы пра свініну і ялавічыну. Хіба гэта не паказчык прадуманай заканадаўчай базы, якая спрыяе росту дабрабыту насельніцтва? Парламентарыі дбаюць пра свой народ. 82 працэнты выбаршчыкаў без прымусу і гвалту прыходзяць на выбары.

— Фінляндыя не знаходзіцца ў ліку багатых краін Еўропы. Можна мець у магазінах што душы заўгодна, а купіць няпроста, бо з грашыма слабавата...

— У час гутарак мы ўздымалі такія пытанні. Нам адкрыта і дакументальна давалі наступнае. Сярэднемесячны памер пенсіі ў 1997 годзе складаў 979,5 долара. Акрамя таго, адзін чалавек можа атрымліваць розныя віды дзяржаўнай дапамогі: па старасці, інваліднасці, сіроцтве, удаўстве...

Заробак наогул уражвае. Кваліфікаваны доктар у месяц зарабляе 4450 долараў, інжынер — 2950, повар — 1610, перакладчык — 2440, выхавацель дзіцячага сада — 1770, вадзіцель аўтобуса — 2070, школьны настаўнік — 2430, пажарны — 2170, медсястра — 2120, прыбіральшчыца — 1420, электраманцёр — 2040, кіраўнік работнік у грамадскім сектары — 2880. Чалавек, які трапіў на работу на вярбоўцы, атрымлівае ў месяц 2040 долараў. Пералік можна працягваць...

— ...і прыходзіць той грамадзянін у краму. А там — колькі ж там тавару. Ці не ўзгадае чалавек нядобрым словам свайго дэпутата парламента, які на выбарах абяцаў залатыя горы?

— Дастаткова грошай не бывае ніколі і ні ў кога. Усё адносна. Тут трэба параўноўваць прыбытак і беларускую рэчаіснасць. За літр малака фінскі спажывец заплаціць 0,74 долара, паўкілаграма сметанковага масла — 2,5. За кілаграм бульбы — 0,39, два кілаграмы пшанічнай мукі — 1,35 долара. Чатырохсотграмовая французская булка абыдзецца ў 2,16 долара, кілаграм ялавічыны — 9,3. Кілаграм "малочнай" каўбасы — 3,4. Чатырыста грамаў замарожанай садавіны — 2,2 долара. Аматары кавы за паўкілаграма аддадуць 4,17 долара. Кілаграм цукру-рафінаду — столькі ж апельсінаў адпаведна каштуюць 1,2 і 1,5 долара. Трэба ўзяць калькулятар і суаднесці гэтыя лічбы з нашымі заробкамі і пенсіямі. Ёсць над чым паразважаць.

Увогуле, выдаткі фінаў на прадукты і напоі складаюць у год 20,4 працэнта сямейнага бюджэту. Жыллё і дачы — 27,9. Транспарт, сувязь і турызм — 21,2. А яшчэ 66 працэнтаў фінаў маюць аўтамабілі, 94 — каляровыя тэлевізары, 96 — тэлефоны, 33 — дамашнія камп'ютэры, 63 — відэамагнітафоны, 74 — мікрахвалевыя печы, 97 працэнтаў — халадзільнікі. Яны самі кажуць, што не шыкуюць, але жывуць прыстойна, па еўрапейскіх мерках. Нешта знойдзецца і на "чорны" дзень. Нам бы іх клопаты...

— Атрымліваецца, што ўся справа ў разумных парламентарыях? Выберы народ лепшых і дастойных, тады шчаслівае жыццё гарантавана ўсім і адразу...

— Складнікаў дабрабыту краіны, у прыватнасці ў Фінляндыі, шмат. Што да ўлады, то кожная галіна тут арганічна дапаўняе адна адну. Парламент паляпшае заканадаўства. Урад ажыццяўляе выпрацаваны народнымі абраннікамі курс. Прававыя інстытуты сочаць за выкананнем законнасці. Сродкі масавай інфармацыі адлюстроўваюць збалансаванасць дэмакратычнай сістэмы. А сваім актыўным удзелам у выбарах людзі ўхваляюць вызначаны напрамак дзяржаўнага развіцця.

Былая расійская калонія — Фінляндыя — стала незалежнай рэспублікай 6 снежня 1917 года. Парламент разумна і годна распарадзіўся такім Божым дарам. Праводзіў палітыку нейтралітэту, добрасуседства, не цягнуў краіну далучацца да каго-небудзь. Народ упарта працаваў і сам стварыў сваю будучыню.

Гутарку вёў Антон ЛАБОВІЧ.

СЛОВА

да беларускага народа Нацыянальнага грамадскага арганізацыйнага камітэта "Беларусь — 2000 гадоў"

Гістарычны шлях беларускай нацыі і дзяржаўнасці

(Працяг. Пачатак у №№ 90,91,92.)

3. КУЛЬТУРА

Многа таленавітых навукоўцаў зрабілі ўклад у развіццё навукі Беларусі. У XIX ст. этнографы і археолагі браты Тышкевічы заснавалі беларускую навуковую археалогію; вядомымі сталі фізікі Іван Яркоўскі і Жыгімонт Урублеўскі. Аснову савецкай акадэмічнай навукі заклалі дзеячы Інстытута беларускай культуры Усевалад Ігнатоўскі, Аркадзь Смоліч, Язэп Лёсік, Сцяпан Некрашэвіч і інш. У 1921 г. адчыніўся Беларускі дзяржаўны універсітэт. У Беларускай акадэміі навук працавалі знакаміты генетык Раман Жэбрак, біёлаг Васіль Купрэвіч, фізікі Барыс Сцяпанаў і Фёдар Фёдараў, геолаг Гаўрыла Гарэцкі і інш. Наша краіна мае і сваіх касманаўтаў — Пятра Клімука, Уладзіміра Кавалёнка, беларускія карані маюць Валянціна Церашкова і Рыгор Грэчка.

Беларусь ад веку славілася сваім музычным і тэатральным мастацтвам. Наша музычная культура бярэ пачатак у XI—XII ст. Вядомы такія творы, як "Багародзіца" — малітва, якую спявалі палкі перад пачаткам Грунвальдскай бітвы, "Хваласпевы ў гонар Еўфрасінні Полацкай". У XVI—XVII ст. пры вялікакняскіх і магнацкіх сядзібах арганізоўваліся капэлы, падобныя каралеўскім і графскім у Заходняй Еўропе. Знакамітымі сталі зборнікі музычных твораў — Віленскі сшытак (1600 г.), Полацкі сшытак (1640 г.). У канцы XVIII у Вялікім Княстве Літоўскім было болей за 50 капэлаў, у іх складзе было 26 оперна-балетных тэатраў, больш за 30 сімфанічных аркестраў, каля 10 балетных вучэльняў. Тэатр Агінскіх у Слоніме меў залу на 2500 месцаў і аркестр на 108 інструментаў. У Гародні дзейнічаў тэатр Тызенгауза. У ВКЛ працавалі музыканты і кампазітары з Еўропы, сярод іх кампазітар з Гамбурга Ян-Давід Голанд, аўтар славутай оперы "Агатка", лібрэта да якой напісаў Мацей Радзівіл; Міхал Клеафас Агінскі пакінуў нам у спадчыну свой рамантычны паланез "Развітанне з Радзімаю". Беларуская нацыянальная музычная школа перыяду Адраджэння дала імёны такіх кампазітараў, як Антон Абрамовіч, Андрэй Лістоўскі, Юзаф Дашчынскі, Напалеон Орда, Станіслаў Манюшка, Міхал Грушвіцкі, Дамінік Стэфановіч,Канстанцін Крыжаноўскі, Юзаф Крашэўскі.

З дынастыі беларускіх артыстаў балета і балетмайстраў паходзіць знакаміты Вацлаў Ніжынскі. Як бачым, сённяшнія поспехі ў свеце беларускага балета маюць пад сабой глыбокія традыцыі.

Варта адзначыць, што першая ў свеце опера на сюжэт "Фауста" напісана беларускім кампазітарам, нясвіжскім князем Антоніем Генрыкам Радзівілам на лібрэта самога Гётэ, які назваў музыку да оперы "геніяльнай, парывістай кампазіцыяй". Прэм'ера оперы адбылася ў 1835 г. на сцэне Берлінскай пеўчай акадэміі.

Упершыню на опернай сцэне беларускае слова загучала ў оперы Станіслава Манюшкі "Сялянка", прэм'ера адбылася ў Мінску ў 1852 годзе.

XX стагоддзе дало цэлую плеяду кампазітараў. Сярод іх Канстанцін Галкоўскі, Якаў Прохараў, Альбін Стэповіч, Уладзімір Тэраўскі, Яўген Цікоцкі, Мікалай Аладаў, Аляксей Туранкоў і іншыя. Трэба ўспомніць тых, хто аднаўляў музычную спадчыну нашага народа, а найперш Рыгора Шырму, Генадзя Цітовіча ды многіх іншых.

Драматычныя тэатры ў мінулым стагоддзі існавалі ў Нясвіжы, Шклове, Слуцку, Слоніме, Магілёве, Пружанах, Глуску, Дуброўне, Чачэрску. Тэатральныя традыцыі прадоўжыліся тэатрамі Ігната Буйніцкага, Уладзіслава Галубка.

У 20-я гады адчыніліся дзяржаўныя нацыянальныя драматычныя тэатры, цяпер вядомыя як тэатры імя Янкі Купалы ў Мінску, імя Я.Коласа ў Віцебску. У 1933г. пачаў сваю дзейнасць дзяржаўны оперны тэатр. Беларусы ганарацца імёнамі такіх тэатральных дзеячаў, як Фларыян Ждановіч, Еўсцігней Міровіч, Барыс Платонаў, Лідзія Ржэцкая, Уладзімір Уладамірскі, Леанід Рахленка, Глеб Глебаў, Здзіслаў Стома і іншымі.

Багатыя традыцыі жывапіснага мастацтва пачынаюцца з фрэскаў у старажытных беларускіх храмах. Існавала арыгінальная беларуская іканапісная школа. Наша краіна далёка за сваімі межамі славілася разьбярамі па дрэве.

Традыцыі старажытнага жывапісу прадоўжылі мастакі Іван Хруцкі, Фердынанд Рушчыц, Валенцій Ваньковіч, Вітольд Бялыніцкі-Біруля, Напалеон Орда, Язэп Драздовіч, Анатоль Тычына, Пётра Сяргіевіч, Іван Ахрэмчык. Сусветную вядомасць маюць жывапісцы віцебскай мастацкай школы Марк Шагал, Казімір Малевіч.

Беларусь дала знакамітыя імёны спартоўцаў, якіх ведаюць ва ўсім свеце: Аляксандр Мядзведзь, Тацяна Самусенка, Вольга Корбут, Ларыса Петрык, Наталля Зверава, Віталь Шчэрба, Іван Іванкоў, Ігар Жалязоўскі.

У нашай краіне сёння жывуць і працуюць многія вядомыя людзі, чыя плённая дзейнасць, безумоўна, зойме належнае месца ў культуры беларускай нацыі.

Значны ўклад зрабілі беларусы ў культурнае развіццё іншых народаў свету.

Паднявольныя ўмовы жыцця на Радзіме пасля ўключэння яе ў склад Расійскай імперыі, пераследы за вызваленчую барацьбу, шматлікія войны, а таксама эканамічныя цяжкасці прымушалі многіх беларусаў пакідаць Бацькаўшчыну і шукаць лепшай долі ў чужых краінах. Беларусь перажыла шмат хваляў масавай эміграцыі, у выніку па-за яе межамі жыве зараз каля 3,5 мільёна нашых суродзічаў. Многія з беларускіх эмігрантаў сталі вядомымі тым, што ўзбагацілі навуку і культуру іншых народаў і дзяржаваў. Беларусь стала сапраўдным донарам у гэтым сэнсе.

Сярод нашых знакамітых суродзічаў: Ігнат Дамейка — нацыянальны герой Чылі, даследчык яе прыродных багаццяў, заснавальнік універсітэта ў Сант'яга; Мікола Судзілоўскі (удзельнік паўстання 1863 г.) — старшыня сената Гавайскіх астравоў; Ян Літвін — першадрукар Англіі; нацыянальны герой Грэцыі Зыгмунт Мінейка, з роду якога паходзіць вядомы дзяржаўны дзеяч Грэцыі Андрэас Папандрэу; Гійём Апалінэр — знакаміты французскі паэт з роду паўстанца Апалінарыя Кастравіцкага; генерал Парыжскай камуны Валеры Урублеўскі (са Шчучынскага раёна); Аскар Мілаш — польскі і французскі пісьменнік; Тадэвуш Іваноўскі — літоўскі вучоны-арнітолаг; Міхась Забэйда-Суміцкі — дзеяч музычнай культуры Чэхіі, оперны спявак; вядучы мастак амерыканскага "Дыснейленда" Алія Клеч (Пашкевіч); знакаміты паўночна-амерыканскі хакеіст Уэйн Грэцкі. З Беларусі паходзяць многія вядомыя дзяржаўныя дзеячы Ізраіля.

З нашых суайчыннікаў, якія ўзбагацілі сусветную навуку, адзначым наступных: матэматыка Соф'ю Кавалеўскую (Корвін-Крукоўскую), Льва Арцымовіча — выдатнага вучонага ў галіне тэрмаядзернага сінтэзу; Іллю Прыгожына — хіміка, прэзідэнта Бельгійскай Каралеўскай Акадэміі навук, лаўрэата Нобелеўскай прэміі 1977 г.; Аляксандра Чыжэўскага — заснавальніка геліабіялогіі; Аляксандра Маліноўскага — бацькі новай навукі кібернетыкі; авіяканструктара рэактыўных знішчальнікаў СУ Паўла Сухога; Германа Мінкоўскага, вядомага нямецкага фізіка і матэматыка; амерыканскага вучонага ў галіне ракетнай тэхнікі, акадэміка Сусветнай акадэміі астранаўтыкі Барыса Кіта (нарадзіўся на Навагрудчыне), Ігара Сікорскага (са Жлобіншчыны) — заснавальніка верталётабудавання ў ЗША.

Беларуская эміграцыя дала ўзоры нацыянальнай паэзіі, прозы і мастацтваў. На ніве беларускай культуры ў эміграцыі працавалі: Алесь Салавей, Наталля Арсеннева, Уладзімар Дудзіцкі, Юрка Віцьбіч, Антон Адамовіч, Леў Гарошка, Вітаўт Тумаш, Уладзімір Случанскі, Уладзімір Глыбінны, Аляксандра Саковіч, Яўген Калубовіч, Язэп Найдзюк, Рыгор Крушына, Уладзімір Шыманец, Пётр Міраповіч, Мікола Куліковіч, Мікола Равенскі (аўтар беларускага гімна "Магутны Божа"), Эльза Зубковіч, Пётр Конюх, Мікола Стрэчань і іншыя. Сёння ў эміграцыі існуе цэлы шэраг беларускіх грамадскіх, навуковых, творчых дзеячаў, імёны якіх увойдуць у гісторыю нашага народа.

На жаль, трэба сказаць, што сумная гісторыя беларускай эміграцыі прадаўжаецца і ў наш час. Краіна перажывае новы этап масавага выезду ў замежжа носьбітаў інтэлектуальнага патэнцыялу народа па палітычных і эканамічных прычынах. Сярод тых, хто аказаўся па-за межамі Бацькаўшчыны, і наш знакаміты Васіль Быкаў — гонар і сумленне беларускай нацыі.

Наша зямля ўзгадавала шэраг дзеячаў культуры, палітыкаў і вучоных, якія ўнеслі значны ўклад у гісторыю суседняй Польшчы, у развіццё яе культуры і навукі. Яшчэ ў часы Ягайлы беларускія і ўкраінскія майстры фрэскавага роспісу зрабілі значны ўплыў на храмавае дойлідства Польшчы. З Беларусі паходзяць многія прадстаўнікі польскай літаратуры: Францішак Багамолец, Францішак Князьнін, Адам Нарушэвіч, Юльян Нямцэвіч, Адам Міцкевіч, Эліза Ажэшка, Юзэф Крашэўскі; кампазітар Станіслаў Манюшка, пачынальнік польскага сімфанізму Мечыслаў Карловіч; "бацька польскай хірургіі" Рафал Чарвякоўскі; вядомы матэматык Юзэф Марцінкевіч; палітычны і дзяржаўны дзеяч Юры Іваноўскі; у пару рэвалюцыйнай маладосці залічваў сябе да беларусаў і Юзэф Пілсудскі; з этнічных беларускіх зямель родам Люцыян Жалігоўскі.

Значна большым быў гэты ўплыў на культуру нашай усходняй суседкі Расіі. Кнігадрукаванне ў Маскве заснавалі нашы таленавітыя суродзічы Іван Хведаровіч (Фёдараў) і Пётр Мсціславец. Яны першымі на Маскоўшчыне надрукавалі ў 1564 г. "Апостал". Беларускі асветнік Сімяон Полацкі быў удзельнікам стварэння першай у Расіі вышэйшай навучальнай установы — Славяна-грэка-лацінскай Акадэміі. Ён жа стварыў першы расійскі тэатр.

У Расійскай імперыі былі свае адмысловыя формы і метады ўзбагачэння за кошт людскіх рэсурсаў Северо-Западного края. Майстравыя, разумныя ды таленавітыя пад прымусам вывозіліся ў метраполію. Багатыя ды саноўныя, што прынялі расійскага цара за свайго гаспадара, з'язджалі ў Маскву ды Пецярбург па сваёй волі або па запрашэннях новых валадароў. Так па-рознаму адсарбіравалася лепшае, здаравейшае ды інтэлектуальнае з нашага народу.

Сёння мы добра ведаем, што ў стварэнні многіх расійскіх помнікаў культуры прымалі ўдзел выхадцы з беларускіх зямель. У Збройнай палаце Крамля ў 1660 г. працавала 68 майстроў з Полацка і Віцебска. Клім Міхайлаў са Шклова, майстар аб'ёмнай разьбы ("беларускай рэзі") стварыў сусветнавядомы іканастас Смаленскага сабора Новадзявочага манастыра ў Маскве; кафляр Сцяпан Палубес (Іванаў) з Мсціслава нямала пакінуў у Маскве сваіх шматколерных рэльефаў; у XVII ст. Беларускія кафляры занеслі ў Масковію вытворчасць паліхромнай кафлі; Андрэй Чохаў (Чэхаў) не толькі заснаваў маскоўскую "пушкарскую традыцыю", але і сам адліў знакамітую "Цар-гармату". Нявольнікі з Беларусі будавалі і аздаблялі Каломенскае царскае гняздо, крамлёўскія саборы ды палаты. Нават барэльеф Пагоні пакінулі ў адным з Крамлёўскіх сабораў, як напамінак пра дарагую ім Айчыну.

Прыгонныя балерыны Азарэвічы са Шклова стварылі першую расейскую балетную школу. Музычнай часткай імператарскіх тэатраў Пецярбурга, дзе танцавалі Азарэвічы і другія артысты Шклоўскага тэатра Зорыча, вывезеныя імператрыцай Кацярынай II, кіраваў Восіп Казлоўскі (аўтар першага расійскага гімна), які нарадзіўся на хутары Казлоўскім паблізу Прапойска і раней працаваў у Троках і Слоніме. З беларускага княскага роду паходзіць аўтар першай фундаментальнай "Истории Российской" Васіль Тацішчаў. Беларускае паходжанне маюць кампазітары Міхаіл Глінка, Мадэст Мусаргскі, Ігар Стравінскі (сын саліста Марыінскага тэатра ў Пецярбургу Фёдара Стравінскага, родам з Рэчыцкага павета). З беларускіх родаў — Дзмітрый Шастаковіч (унук віленчука Баляслава Шастаковіча — паўстанца 1863 г.) і знакамітыя артысты Васіль Качалаў (Шверубовіч), Інакенцій Смактуноўскі, Пётр Алейнікаў са Шклоўскага раёна. З беларускіх земляў скульптары Міхайла Мікешын (аўтар помніка "1000-годдзе Расіі" ў Ноўгарадзе) і Сяргей Канёнкаў. А яшчэ з нашых: падарожнікі Мікалай Пржэвальскі (Перавальскі), ягоны настаўнік Пётра Казлоў ды Грум-Гржымайла (Гром-Грымайла), даследчык Байкала Бенедзікт Дыбоўскі. Ілля Капіевіч (з Мсціслаўшчыны) склаў і выдаў першыя на расійскай мове падручнікі. Ён многа зрабіў для расійскай пісьменнасці, што адзначаў і А.Пушкін. З беларускай Смаленшчыны паходзіць Васіль Дакучаеў, заснавальнік сучаснага глебазнаўства. З беларускіх земляў паходзяць заснавальнік расійскай школы доменшчыкаў Міхаіл Курака, славуты адвакат Фёдар Плявака, першы консул Расіі ў Японіі; аўтар першага японска-расійскага слоўніка Іосіф Гашкевіч; першы расійскі санскрытолаг, стваральнік санскрыта-расійскага слоўніка Каятан Касовіч; "бацька якуцкай літаратуры" і ўкладальнік першага слоўніка якуцкай мовы Эдвард Пякарскі; геолаг, даследчык Сібіры Ян Чэрскі, чыім імем названа горная сістэма і інш. геаграфічныя аб'екты; вучоны-фізіёлаг Браніслаў Вярыга; вядомая лекарка Саламея Русецкая; матэматык Васіль Ермакоў; фізік Аляксандр Садоўскі; хімік Аляксандр Вярыга; радыехімік Васіль Барадоўскі; інжынеры, будаўнікі портаў Рыга і Кранштат Ян Багінскі і Язэп Зарэцкі; Валянцін Капцюг — старшыня Сібірскага аддзялення Расійскай акадэміі навук; Андрэй Трафімук, геолаг, дырэктар Інстытута геалогіі Сібірскага аддзялення РАН; фізікі Якаў Зяльдовіч і Іван Артабалеўскі.

(Заканчэнне на 4-й стар.)

"ЛУКОЙЛ" хочет править, а Литва с этим не согласна

Председатель Сейма Литвы Ландсбергис полагает, что прекращение поставок в Литву нефти из России является кульминацией борьбы за управление Мажейкяйским нефтекомплексом. По словам Ландсбергиса, "ЛУКОЙЛу" предлагалась схема (несколько месяцев назад), согласно которой по одной трети акций литовского нефтекомплекса контролировали бы американцы, "ЛУКОЙЛ" и Литва. "Но "ЛУКОЙЛ" хочет править, имея функции оператора, а не акции", — сказал Ландсбергис, призвав прессу "не распространять миф о том, что "ЛУКОЙЛ" в Литве лишили возможности купить акции". Алекперов же после встречи с Ландсбергисом заявил на пресс-конференции о том, что в Вильнюсе ему обещали в течение нескольких недель прислать предложения об условиях участия в приватизации 33% акций литовского нефтекомплекса, однако президент "ЛУКОЙЛа" назвал неприемлемым то, что Литва предоставила покупающему 33% акций американскому концерну Williams Internati! onal Company (WIC) статус стратегического инвестора и намерена передать ему функции оператора.

США собираются тайно устранить Милошевича. И — его счета

Американский "Ньюсуик" сослался на неназванные источники, видевшие документы с описанием секретного плана, в соответствии с которым Клинтон одобрил сверхсекретный план по смещению Милошевича. А две недели назад советник президента по национальной безопасности Сэмюэль Бергер на закрытых слушаниях ознакомил с этим планом членов комитетов по делам разведки в Сенате и Палате представителей конгресса США. План состоит из двух частей, первая из которых позволяет ЦРУ провести подготовку косовских албанцев, обучив их подрывным операциям, а вторая — поручает американским спецслужбам заняться личными счетами югославского президента за рубежом. Источники сообщили "Ньюсуику", что план предусматривает обучение косовских боевиков технике подрыва зданий и повреждения телефонной связи, нанесения ударов по наземным целям, которые самолеты НАТО не могут поразить с воздуха, а также другим операциям, включая подрывы хранилищ топлива и срыв поставок продуктов. Цель этих акций — подрыв поддержки Милошевича.

План предполагает также начало "войны в киберпространстве" для того, чтобы с помощью специалистов по "взлому" компьютеров получить доступ к счетам Милошевича в зарубежных банках.

Источники в американской разведке утверждают в этой связи "Ньюсуику", что спецслужбы США установили ряд банков в зарубежных странах, включая Россию, Грецию и Кипр, где Милошевич, по их данным, "спрятал миллионы долларов".

В то же время спецслужбы опасаются, что задуманная операция по проникновению в эти банки "будет нарушением национального суверенитета дружественных стран и откроет дорогу для компьютерных атак на банки США". Такие действия могут подорвать веру мирового сообщества в банковскую систему, и США в таком случае окажутся наиболее пострадавшими, считают представители американской разведки, на которых ссылается журнал.

Взрыв в Каспийске

Около 5 часов утра в Каспийске произошел взрыв в здании, в котором размещаются местные отделения ФСБ и МЧС. Взрывное устройство с дистанционным управлением было подвешено к оконной решетке на первом этаже. О мощности заряда свидетельствует то, что поврежден угол здания, выбиты полностью стекла на первом и втором этажах административного здания.

Югославия — без электричества

По сообщению энергетической службы Сербии, большая часть территории республики осталась без электричества. По данным РИА-Новости, в Белграде свет подавался в квартиры лишь на несколько часов и попеременно в разные районы города. Многие белградцы готовили еду во дворах на кострах или жаровнях, выставленных на балконы. Бесперебойно электричество подавалось только в больницы и государственные хлебопекарни, многие из которых перешли на дрова. В Белграде не работают троллейбусы и трамваи. Нехватка электроэнергии вызвала проблемы с водоснабжением. По данным городских властей, вода подается сейчас лишь в пятую часть квартир.

Дословно

Обращение Федерального министра иностранных дел Германии Йошки Фишера

В нынешнем году Федеративная Республика Германия отмечает 50-летие Основного закона, провозглашенного 23 мая 1949 года. Отсчет нового времени в западной части нашей страны начался под счастливой звездой самой либеральной конституции в истории Германии. Принятием Основного закона был извлечен правильный урок из горького опыта политической и институциональной нестабильности Веймарской республики и человеконенавистнического злоупотребления государственной властью при национал-социализме. Основной закон дал нашему социальному федеративному государству солидную основу демократического и правового государства. Но центральное значение в нем прежде всего придается защите прав человека и граждан: в Статье 1 закон обязывает всю государственную власть уважать и защищать достоинство человека и объявляет основные права непосредственно действующим правом.

Основной закон, в котором четко выражены интеграционный характер и приверженность международному праву, расставил также правильные ориентиры на пути к быстрой интеграции Германии в международное сообщество. Это является основой того доверия, которое Федеративная Республика Германия, интегрировавшись в Атлантический альянс и участвуя в деле европейской интеграции, приобрела среди своих союзников и партнеров. Но нам удалось также построить мосты, преодолевая идеологические границы, благодаря нашей внешней политике на основе принципиальных ценностей Основного закона: миротворческая политика, ответственность и международная солидарность стали основными столпами наших внешнеполитических отношений.

9 ноября 1999 года исполнится 10 лет со дня падения Берлинской стены, когда процесс преодоления раскола нашей страны и нашего континента обрел новый динамизм. Исходя из прочной интеграции в евроатлантических организациях, в согласии со своими соседями мы "на основе свободного самоопределения окончательно утвердили единство и свободу Германии". Так записано в новой, сформулированной в 1990 году преамбуле Основного закона. Объединение Германии открыло путь историческому процессу объединения всей Европы, в котором с тех пор наблюдаются решающие сдвиги.

Оглядываясь на пятидесятилетнюю историю Федеративной Республики Германия, мы испытываем чувство благодарности, радости, а также гордости. Ключом к этому является Основной закон, который ставит перед нами в настоящем и будущем задачу — "в качестве равноправного члена идущей по пути объединения Европы служить всеобщему миру".

Народная Воля
28 МАЯ 1999 г.

Гістарычны шлях беларускай нацыі і дзяржаўнасці

(Заканчэнне. Пачатак на 3-й стар.)

З Веткаўскага раёна Гомельскай вобласці паходзіў вядомы дзяржаўны дзеяч савецкага часу, былы міністр замежных спраў Андрэй Грамыка. Выхадцамі з Беларусі былі вядомыя военачальнікі — Іван Якубоўскі, Аляксей Антонаў, Васіль Сакалоўскі і многія іншыя.

З Беларуссю па паходжанні — цэлая плеяда расійскіх літаратараў: Фёдар Дастаеўскі, Дзмітрый Пісараў, Фёдар Глінка, Тадэвуш (Фадзей) Булгарын, Аляксандр Грыбаедаў (з Грыбоўскіх), Аляксандр Грын (з Грыневічаў), а таксама паэт Аляксандр Твардоўскі (бацькі яго з Бабруйскага павета), Яўген Еўтушэнка (бацькі з в. Хаціч на Гомельшчыне), Яраслаў Смелякоў, Юры Алеша, Уладзімір Высоцкі (яго продкі з мяшчанскай слабады ў Маскве, заселенай у XVII стагоддзі беларусамі).

Культурныя набыткі Беларусі маюць вялікую значнасць не толькі для нашага народу, яны з'яўляюцца часткай сусветнай культуры. Які ж высокі і больш магутны ўзлёт духоўнасці магла б даць нашая беларусам ў спрыяльных умовах развіцця?!

4. БЕЛАРУСЬ НА МЯЖЫ ТЫСЯЧАГОДДЗЯЎ

Гістарычны лёс не быў спрыяльным для беларускага народа. Але ён выжыў, прайшоў праз усе выпрабаванні, не згубіў сябе, не стаў жорсткім і зняверыным. Наадварот, шматлікія беды навучылі беларусаў шанаваць само жыццё і агульначалавечыя каштоўнасці. Беларускі народ заўжды моцны жыццёвым патэнцыялам, незвычайную здольнасць выжываць у самых жорсткіх умовах існавання, адраджацца да новага жыцця ў самых безнадзейных сітуацыях.

На мяжы тысячагоддзяў Беларусь ідзе па шляху адраджэння і ніякім сілам не ўдасца яго спыніць. Наш народ з вялікімі цяжкасцямі пазбаўляецца ад рэшткаў бальшавізму і залежнасці. Расце новае пакаленне беларусаў, што не зведала скалечання савецкага выхавання. Яно [illegible] новай Беларусі, што зойме належачае ёй і годнае месца ў Еўропе.

Ворагам беларушчыны хочацца сёння прынізіць нашу нацыянальную годнасць, пасеяць нявер'е ў здольнасць краіны да самастойнага жыцця. Але ніхто не здолее ўжо вярнуць нас у змрочнае мінулае паднявольных часоў. Беларусы маюць усе падставы верыць у лепшую будучыню і магчымасць адбудаваць сваю Бацькаўшчыну як самастойную цывілізаваную дзяржаву.

З больш як чатырох дзесяткаў еўрапейскіх краінаў, Беларусь па асноўных паказчыках (тэрыторыя, насельніцтва, прыродныя рэсурсы) уваходзіць у першую палову. Багатыя яе лясныя, водныя, сельскагаспадарчыя рэсурсы. Беларусь мае выдатныя прыродныя ландшафты, запаведнікі, радовішчы карысных выкапняў — буйнейшыя ў свеце залежы калійных і каменных соляў, вялікія запасы пітной і мінеральнай вады, больш за 60 радовішчаў нафты, вугалю, а таксама гаручыя сланцы, жалезныя руды будаўнічыя матэрыялы і інш.

Наша багацце і ва унікальным геаграфічным становішчы краіны ў цэнтры Еўропы. Навукоўцамі даказана — геаграфічны цэнтр кантынентальнай Еўропы знаходзіцца каля вёскі Чыжаха Бярэзінскага раёна Мінскай вобласці. Праз нашу краіну праходзяць многія транспартныя магістралі паміж Захадам і Усходам. Беларусь мае развітую індустрыяльную базу, высокі навуковы патэнцыял, адукаваныя кадры. Вытворчыя сілы беларускага народу невычарпальныя.

Тэрыторыя Беларусі — 207.6 тыс. кв.км. На кожнага жыхара Беларусі прыпадае 2 га зямлі, з якіх 0,7 га ворнай, а гэта сведчыць пра тое, што народ наш можа сам сябе пракарміць.

Насельніцтва краіны складае больш за 10 млн. чалавек. Па гэтым паказчыку мы стаім побач з такімі еўрапейскімі краінамі, як Венгрыя, Партугалія, Чэхія, Грэцыя, Бельгія. Ва ўсе часы наша Радзіма несла вялікія страты чалавечага патэнцыялу. Калі б не гэты трагічны аспект нашай гісторыі, Беларусь сёння, па падліках навукоўцаў, мела б не менш як 30-мільённае насельніцтва. Пра нацыянальны склад жыхароў дзяржавы сведчаць наступныя лічбы паводле перапісу 1989 г.: тытульная нацыя — беларусы — 77,8%, рускія — 13,2%, палякі — 4,1%, украінцы — 2,9%, габрэі — 1,1%, іншыя — 0,9%.

Такім чынам, Беларусь не толькі па назве, а і па сутнасці з'яўляецца краінаю беларусаў. Мы стварылі, пабудавалі яе і хочам быць у ёй прыветнымі гаспадарамі для ўсіх нацыянальнасцяў, што вякамі жывуць побач з намі і падзяляюць усе цяжкасці нашага агульнага лёсу.

На жаль, сёння ў нашай краіне яшчэ прадаўжае захоўвацца сітуацыя, калі ў падтрымцы і спрыяльных умовах развіцця мае патрэбу найперш сама карэнная нацыя. У выніку палітыкі дэнацыяналізацыі, якая праводзілася раней і прадаўжаецца сёння, родную мову беларусаў амаль паўсюдна замяніла расійская мова. Ліквідуецца сістэма нацыянальнай адукацыі, школьніцтва, звужаецца нацыянальнае кнігадрукаванне, беларускае аблічча страцілі тэлебачанне і радыё. Гэтым знішчальным працэсам процістаяць нацыянальна свядомыя беларусы, і ў першую чаргу — нацыянальная інтэлігенцыя. Іх змаганне не можа не прынесці станоўчых вынікаў, бо справа гэта святая.

З усяго сказанага бачна, што наша Бацькаўшчына Беларусь валодае дастатковым эканамічным патэнцыялам, чалавечымі рэсурсамі, каб у новым тысячагоддзі ўпэўнена ісці па шляху самастойнай дзяржавы.

Нашу самастойнасць яшчэ патрэбна замацаваць, не дапусціць страты дзяржаўнай незалежнасці, над якою цяпер навісла рэальная пагроза.

Гісторыя дала нам шанц адрадзіцца пасля двухсоттгадовай няволі. Толькі ад нас залежыць, ці скарыстаем мы гэты Боскі дар дзеля пабудовы лепшай будучыні для нашых дзяцей. Кожнаму з нас неабходна ўсвядоміць, што мы адказныя за далейшы лёс перад сваімі продкамі і перад Богам, які даў нам нашу цудоўную зямлю.

Мы не бязродныя, мы не перакаці-поле. За намі — вялікі гістарычны шлях, больш як тысячагадовая дзяржаўнасць, нашы гераічныя продкі, нашы страты і слёзы, нашы здабыткі і дасягненні. Усё гэта дае беларускаму народу права, дае яму моц і сілу адстойваць і будаваць сваю беларускую дзяржаву.

Толькі пры перамозе над манкуртамі і калабарантамі мы будзем "людзьмі звацца", як сказаў наш вялікі Янка Купала. Толькі пры гэтым мы будзем роўнымі сярод усіх народаў свету. Другога шляху ў новае тысячагоддзе няма!

Абаронім дзяржаўную незалежнасць Беларусі!

Адродзім нацыянальную культуру, свядомасць, родную мову беларусаў і ўсіх народаў, што жывуць у нашай краіне!

Абяром шлях да пабудовы цывілізаванага дэмакратычнага ладу ў краіне са свабоднай эканомікай і поўным забеспячэннем правоў грамадзян!

ЖЫВЕ БЕЛАРУСЬ!

В юридической консультации Михаила ПАСТУХОВА

Кто признается участником ликвидации последствий катастрофы на Чернобыльской АЭС?

В сентябре 1986 года я был командирован в Хойникский район для ликвидации последствий аварии на Чернобыльской АЭС. В 1988 году я перешел на другую работу. В это время по прежнему месту работы оформили документы на "ликвидаторов", но меня в список не включили. Узнав об этом, я собрал требуемые документы и обратился в соответствующий отдел облисполкома. Мои документы пересмотрел чиновник и заявил, что "этого" мало. После такого приема я с повторными просьбами никуда не обращался.

Разъясните, являюсь ли я ликвидатором последствий аварии на ЧАЭС.

А.А.Азов.

г.Гомель.

По всей видимости, Вы являетесь участником ликвидации ("ликвидатором") последствий катастрофы на Чернобыльской АЭС. Указанные вопросы регулируются Законом "О социальной защите граждан, пострадавших от катастрофы на Чернобыльской АЭС" от 22 февраля 1991 года и приказом Министерства по чрезвычайным ситуациям и защите населения от последствий катастрофы на Чернобыльской АЭС Республики Беларусь от 5 сентября 1995 года №43 "О порядке проведения перерегистрации участников ликвидации последствий катастрофы на Чернобыльской АЭС".

Согласно статьи 13 вышеназванного Закона, участниками ликвидации последствий на Чернобыльской АЭС являются граждане:

1) принимавшие в 1986—1987 годах участие в работе по ликвидации последствий катастрофы на Чернобыльской АЭС в пределах зоны эвакуации или занятые в этот период на эксплуатации или других работах на указанной станции (в том числе временно направленные или командированные), включая военнослужащих и военнообязанных, призванных на специальные сборы и привлеченных к выполнению работ, связанных с ликвидацией последствий данной катастрофы;

2) принимавшие в 1988—1989 годах участие в работах по ликвидации последствий катастрофы на Чернобыльской АЭС в пределах зоны эвакуации (отчуждения) или занятые в этот период на эксплуатации или других работах на указанной станции (в том числе временно направленные или командированные), включая военнослужащих и военнообязанных, призванных на специальные сборы и привлеченных к выполнению работ, связанных с ликвидацией последствий данной катастрофы;

3) принимавшие в 1986—1987 годах участие в работах по дезактивации, строительству, по жизнеобеспечению населения в зонах первоочередного отселения и последующего отселения, включая военнослужащих и военнообязанных, призванных на специальные сборы и привлеченных к выполнению этих работ.

К военнослужащим и военнообязанным, указанным в пунктах 1—3 настоящей статьи, относятся лица офицерского состава, прапорщики, мичманы, военнослужащие сверхсрочной службы, сержантский и рядовой состав, находящийся на действительной срочной военной службе в Вооруженных Силах СССР, войсках Комитета государственной безопасности, Внутренних войсках, Железнодорожных войсках и других воинских формированиях, а также лица начальствующего и рядового состава органов внутренних дел и Комитета государственной безопасности.

В соответствии с вышеупомянутым Порядком проведения перерегистрации участников ликвидации последствий катастрофы на Чернобыльской АЭС документами, подтверждающими участие граждан в работах по ликвидации последствий катастрофы на Чернобыльской АЭС, являются: командировочные удостоверения, выписка из приказа о командировании, военный билет, трудовая книжка, табель учета рабочего времени, справка о повышенной оплате труда в соответствующих зонах опасности, решение суда об установлении факта участия в работах по ликвидации последствий катастрофы на Чернобыльской АЭС. Допускается пользоваться и другими сохранившимися документами производственно-финансовой деятельности — нарядами, путевыми листами и пр. Свидетельские показания рассматриваются как косвенные доказательства участия в ликвидации последствий катастрофы на Чернобыльской АЭС.

Выдача удостоверений и нагрудных знаков участникам ликвидации последствий чернобыльской катастрофы производится министерствами и ведомствами Республики Беларусь, облисполкомами, военными комиссариатами и органами социальной защиты.

С учетом изложенного Вам следует обратиться с имеющимися документами в облисполком. Недостающие документы чиновники могут истребовать по своей инициативе. Настаивайте на своем праве, приложите усилия. При необходимости найдите свидетелей, которые работали вместе с Вами в 1986 году и признаны "ликвидаторами". Думаю, что у Вас есть шансы получить удостоверение участника ликвидации последствий катастрофы на Чернобыльской АЭС.

Положена ли субсидия на погашение кредита?

Согласно указа президента №398 от 10 сентября 1996 года "О мерах по улучшению жилищных условий молодежи" я была поставлена на очередь для получения льготного кредита и субсидии на строительство жилого дома. В июне 1997 года мне был предоставлен льготный кредит в сумме 66 млн. рублей под 5 процентов годовых на 40 лет. Субсидию мне предоставить отказываются, ссылаясь на то, что я выбрала кредит.

Положена ли мне субсидия и можно ли ее использовать на погашение взятого кредита?

Л.В.Кнотько,

г.Сенно Витебской области.

Возможность предоставления субсидии предусматривалась в самом указе президента. В пункте 2.1 указа предлагалось Кабинету Министров Республики Беларусь внести изменения в порядок и условия предоставления одноразовых безвозмездных субсидий на строительство (реконструкцию) или покупку жилых помещений, предусмотрев их выделение молодым гражданам в размере не менее 50 процентов стоимости на строительство жилого помещения с предоставлением при необходимости льготного кредита в размере остальной части стоимости строительства.

11 августа 1998 года правительство утвердило Положение о предоставлении гражданам Республики Беларусь одноразовых безвозмездных субсидий на строительство (реконструкцию) или покупку жилых помещений. В нем имеется норма (п.25), согласно которой гражданам, реализующим право на совместное использование субсидии и льготного кредита на строительство (реконструкцию) или покупку жилого помещения, вначале предоставляется субсидия, после использования которой осуществляется кредитование в размере стоимости оставшейся части льготно кредитуемой площади. И далее записано, что при обращении граждан после получения льготных банковских кредитов субсидия предоставляется в пределах начисленной в установленном порядке, но не выше стоимости оставшейся части льготно кредитуемой площади жилого помещения.

Это означает, что Вы вправе претендовать на выделение безвозмездной субсидии в счет погашения полученного кредита. Выделение такой субсидии — обязанность соответствующих финансовых учреждений, в частности, сбербанка "Беларусбанк". При необходимости можете настаивать на выделении положенной Вам субсидии в судебном порядке.

Включается ли индивидуальная трудовая деятельность в стаж для начисления пенсии?

Является ли справка о занятии индивидуальной трудовой деятельностью основанием для исчисления за данный период (с 01.01.1980 и по настоящее время) трудового стажа.

А.Д.Сарочинский, инвалид I группы.

г.Борисов.

Указанные вопросы регулируются статьей 51 Закона "О пенсионном обеспечении" (в редакции закона от 15 июля 1998 года). По общему правилу, в трудовой стаж засчитывается работа, в период которой работник подлежит государственному страхованию либо уплачивал страховые взносы в Фонд социальной защиты населения Республики Беларусь.

Таким обрзом, для включения времени индивидуальной деятельности в стаж для начисления пенсии необходима отметка об уплате взносов соцстраха.

Ведай нашых!

У Турыне (Італія) праходзіць выстава твораў беларускіх мастакоў

Чацвёра беларускіх мастакоў — Уладзімір Кожух, Віктар Альшэўскі, Валерый Шкаруба і Уладзімір Толсцік — прадстаўляюць гэтымі днямі беларускае мастацтва ў муніцыпальнай галерэі італьянскага горада Турына. Удзельнікаў міждзяржаўнага праекту адбірала беларускае Міністэрства культуры, якое імкнулася паказаць творы дастаткова прызнаных майстроў, што адлюстроўваюць нацыянальныя тэмы і працуюць у непадобных адзін на аднаго стылях.

Улады Турына вядуць ужо шматгадовую акцыю па знаёмстве гараджан з культурай краін Цэнтральнай і Усходняй Еўропы. У муніцыпальнай галерэі раней прайшлі выставы работ мастакоў Бухарэста, Прагі і Тыраны. Беларуская выстава — чацвёртая па ліку, і яна выклікае заканамерную цікавасць аматараў мастацтва як частка маштабнай асветніцкай акцыі. А для мастакоў Турына гэты праект дае шанс зрабіць і сваю творчасць вядомай за межамі краіны: па абмене з беларускай выставай у Нацыянальным мастацкім музеі адкрываецца экспазіцыя сучаснага італьянскага жывапісу.

Марына КУНОЎСКАЯ.

Напярэдадні

Газ пойдзе ў Драгічын і Столін

У канцы чэрвеня на Брэстчыне пачнецца будаўніцтва газаправода Кобрын—Драгічын—Іванава—Лунінец—Столін, першае адгалінаванне якога — Кобрын—Драгічын — павінна быць здадзена ў эксплуатацыю сёлета. Будаўніцтва магістралі працягласцю 240 кіламетраў праектавалася яшчэ ў канцы 80-х гадоў, аднак у пачатку 90-х усе планы праваліліся. Цяпер гэтая будоўля вельмі патрэбна мясцовым жыхарам, паколькі ў забруджаных радыяцыяй раёнах існуюць праблемы з чыстым палівам.

Валянціна КАЗЛОВІЧ.

Спорт

Праздник на аутсайдерской улице

Восьмой тур, без сомнения, стал чрезвычайно удачливым для аутсайдеров, сумевших пополнить свои и без того скудные копилки. В первую очередь это касается "Свислочь-Кровли". После семи поражений подряд, новичок лиги сильнейших сподобился-таки набрать в чемпионате первое очко. Осиповчане сыграли вничью с нестабильно выступающими динамовцами Минска. При этом хозяева имели шанс и выиграть, однако Булойчик под занавес первого тайма не смог реализовать пенальти.

Мало кто ожидал, что "Молодечно" пустит под откос "Локомотив-96". Причем на поле соперника. Похоже, железнодорожники еще не пришли в себя после крупного поражения от "Белшины" в минувшем туре. Правда, у витеблян была возможность сравнять счет, когда на 82-й минуте в ворота гостей был назначен 11-метровый. Увы, но Куланин на "точке" сплоховал. Молодечненцы продолжают удивлять. Стоящая на грани развала команда, невзирая на все невзгоды (уход ведущих игроков, финансовые трудности и т.д.), тем не менее умудряется как-то набирать очки.

А вот гораздо более благополучное в материальном отношении столичное "Торпедо"-МАЗ очки разбазаривает направо и налево. Да к тому же с отнюдь не сильнейшими соперниками. В прошлом туре автозаводцы с превеликим трудом одолели "Молодечно", а нынче и вовсе потерпели сокрушительное поражение от "Нафтана-Девона". В восьми турах торпедовцы одержали всего две победы и прочно увязли в табличном болоте. Думается, в такой ситуации самым логичным решением наставника минчан Анатолия Юревича было бы подать в отставку.

Пожалуй, тур для аутсайдеров можно было бы считать полностью успешным, если бы не "Торпедо-Кадино", слегка подпортившее своим "коллегам" статистику. Могилевчане дома уступили "Шахтеру". Причем шанс отыграться у них был. Но на последней, 90-й минуте встречи хозяева не забили пенальти. А солигорцы продолжили свое восхождение наверх.

А на этом самом верху тем временем еще более упрочилось лидерство БАТЭ, который воспользовался тем, что его ближайшие преследователи в споре за первое место — "Гомель" и "Днепр-Трансмаш" — сыграли вничью. Борисовчане же не оставили никаких шансов брестскому "Динамо". Причем подопечные Юрия Пунтуса снова проявили высокую голевую активность, забив свои "дежурные" четыре мяча. Именно столько в среднем забивает БАТЭ за игру.

Вничью завершился матч и в Бобруйске, где прошла своеобразная репетиция финала Кубка Беларуси. В субботу на минском стадионе "Динамо" "Белшина" и "Славия" встретятся вновь.

Чемпионат Беларуси. Высшая лига. 8-й тур.

"Гомель" — "Днепр-Трансмаш" — 1:1, "Локомотив-96" — "Молодечно" — 1:2, "Белшина" — "Славия" — 0:0, "Динамо" (Бр) — БАТЭ — 2:4, "Нафтан-Девон" — "Торпедо"-МАЗ — 4:0, "Свислочь-Кровля" — "Динамо" (Мн) — 0:0, "Лида" — "Неман-Белкард" — 0:3, "Торпедо-Кадино" — "Шахтер" — 0:1.

Дмитрий ЕРМАК.

Турнирная таблица

	И	В	Н	П	М	О
1. БАТЭ	8	7	1	0	[illegible]–7	22
2. Днепр-Трансмаш	8	5	3	0	[illegible]–6	18
3. Гомель	8	5	3	0	[illegible]–4	18
4. Славия	8	5	2	1	[illegible]–3	17
5. Шахтер	8	5	0	3	[illegible]–9	15
6. Неман-Белкард	8	4	2	2	9–7	14
7. Динамо Мн	8	4	2	2	[illegible]–6	14
8. Динамо Бр	8	4	1	3	13–10	13
9. Белшина	8	3	3	2	13–10	12
10. Локомотив-96	8	3	2	3	9–10	11
11. Лида	8	2	1	5	9–17	7
12. Торпедо-МАЗ	8	2	0	6	8–16	6
13. Молодечно	8	1	2	5	7–14	5
14. Нафтан-Девон	8	1	1	6	9–22	4
15. Торпедо-Кадино	8	0	2	6	4–20	2
16. Свислочь-Кровля	8	0	1	7	3–22	1

Хочаце — верце, хочаце — не верце...

Будучы тыдзень: зоркі прадказваюць

Астрапсіхалагічны прагноз на перыяд з 31 мая па 6 чэрвеня

Па зорках, крыху праблематычнай будзе першая палова тыдня. У гэты час існуе імавернасць прыняцця хуткіх, але не зусім правільных рашэнняў, вядучых да дысгармоніі і разбурэння сталых, правераных жыццём сувязяў. Аднак няма ліха без дабра. Другая палова тыдня дазволіць выправіць "праколы" і зноў паверыць ва ўласныя сілы. Найбольш праблематычнымі днямі могуць стаць 31 мая, 1 і 3 чэрвеня. Самымі паспяховымі — 4 і 5 чэрвеня.

АВЕН. На першую палову тыдня пастарайцеся не будаваць сур'ёзных планаў. Жыццё ўнясе ў іх уласныя непрадказальныя карэктывы. Не перажывайце, калі яны выявяцца не на вашу карысць, жыццё пакіне вам роўна столькі, колькі вам неабходна. У другой палове тыдня вы здолееце адкрыць многае, дагэтуль вам невядомае ва ўласных глыбінях, пасля чаго для вас праясняцца матывы многіх вашых жаданняў і ўчынкаў.

ЦЯЛЕЦ. Пастарайцеся захаваць душэўную раўнавагу. Раптоўныя, не заўсёды асэнсаваныя перапады настрою могуць стаць прычынай пагаршэння самаадчування. Другая палова тыдня дазволіць выправіць сітуацыю і нават змяніць усё да лепшага.

БЛІЗНЯТЫ. У першай палове тыдня розныя закулісныя дзеянні, інтрыгі ды плёткі могуць сапсаваць вам настрой, а моцная прывязанасць да бытавых дробязяў будзе здольная загубіць любое станоўчае імкненне. Зоркі раяць вам гуляць у адкрытую.

РАК. Раптоўным і не надта прыемным жыццёвым карэктывам могуць падвергнуцца вашы стратэгічныя планы і праекты. Сцеражыцеся таксама і беспадстаўных увогуле сварак з сябрамі.

ЛЕЎ. Не дэманструйце свае заслугі, не фанабэрцеся высокімі сувязямі альбо вагой уласнага аўтарытэту. Многія вашы ганарлівыя намеры могуць па волі лёсу павярнуцца супраць вас. Знайдзіце ў сабе сілы стрымана і сціпла прыняць сюрпрызы Фартуны, бо ваш валявы ціск на падзеі карысці ў дадзены час не прынясе.

ДЗЕВА. У першай палове тыдня вас можа напаткаць нечаканае расчараванне ва ўласных ідэалах і поглядах на жыццё. Зоркі раяць адкласці да наступнага тыдня далёкія паездкі. Наогул жа гэты тыдзень можа стаць паспяховым для вырашэння даўно наспеўшых спрэчных пытанняў і знаходжання кампрамісаў. Найбольшая ўдача ў гэтых справах будзе спадарожнічаць вам у другой яго палове.

ШАЛІ. У першай палове тыдня ваша жаданне што-небудзь абавязкова змяніць можа ператварыцца з-за непрадбачаных абставін у разбуральныя ўчынкі. Пакіньце ў гэты час усё як ёсць. Пастарайцеся ператварыць разбуральную энергію некаторых жаданняў у разумную ініцыятыву ў прафесійнай галіне.

СКАРПІЁН. З-за недарэчных выпадковасцяў у першай палове тыдня пад пагрозай могуць апынуцца важныя сустрэчы і перагаворы. Каб пазбегнуць непаразуменняў, пажадана перанесці гэтыя справы на другую палову тыдня. У гэты час вы будзеце схільнымі да азарту, што дазволіць атрымаць поспех у авантурах і рызыкоўных справах.

СТРАЛЕЦ. Непрыемнасці ў прафесійнай галіне могуць спадарожнічаць вам у першай палове тыдня. Іх прычынай здольныя быць вашы раптоўныя імкненні што-небудзь рэзка змяніць для дасягнення, на ваш погляд, найбольшай гармоніі. Здолейце ўтрымаць сябе ў руках і накіруйце вашу ініцыятыву на вырашэнне сямейных і хатніх спраў.

КАЗЯРОГ. Галавакружныя раманы могуць стаць цалкам непрадказальнымі як для вас, так і для аб'екта вашых сімпатый наступствамі. Дачакайцеся другой паловы тыдня, калі вашы прамовы з'явяцца прыемнасцю і лекамі, а зносіны з вамі — сапраўднай асалодай.

ВАДАЛЕЙ. Няўстойлівасць ва ўласных пачуццях і перажываннях можа стаць для вас прычынай бязладдзя і непатрэбных высвятленняў адносін. З той жа нагоды вы можаце няправільна ацаніць свае здольнасці і магчымасці, што пацягне за сабой непрыемнасці з грашыма. Гэта не азначае, што вы патраціце шмат, проста вам цяжка будзе імі правільна распарадзіцца. Адкладзіце сур'ёзныя пакупкі да другой паловы тыдня.

РЫБЫ. Вас чакае тыдзень вялікіх магчымасцяў і здзяйсненняў. Калі, безумоўна, вы будзеце здольныя перайсці тую мяжу, за якой прыгожыя і правільныя на першы погляд словы ператвараюцца ў канкрэтныя, але ўжо значна менш прывабныя дзеянні. Верагодна, вы нарэшце адчуеце, як пачнуць губляць сваю значнасць праблемы, што непакоілі душу на працягу апошняга месяца. У рэшце рэшт на рабоце ўсё будзе складацца выключна на вашу карысць.

Аляксей КАРПІНСКІ.

Пятница, 28 мая

БТ

06.30 Доброе утро, Беларусь!
07.00 Новости.
07.10 Доброе утро, Беларусь!
08.15 Политические диалоги.
08.40 Потребительская корзина. Социально-экономическая программа.
09.00 Новости.
09.10 Волейбол. Чемпионат Европы. Мужчины. Беларусь — Венгрия.
09.50 Мультфильм.
10.05 Уроки Н.Новожиловой.
10.30 Усадьба. Программа для дачников.
11.00 Новости.
11.10 Новые имена.
11.15 Телесериал "Ветер в спину" (Канада).
12.00 Сделано в Беларуси. Открытое акционерное общество "Белорусские обои".
12.15 Четвертое измерение. Научно-популярная программа.
13.00 Новости.
13.10 В.Шекспир. Спектакль Минского театра-студии киноактера "Гамлет". Ч. 2-я.
15.00 Новости.
15.15 Сериал для детей "Боишься ли ты темноты?" (Канада).
15.40 "Мир через акварельные краски". Телеочерк о художнице Елене Карпович (г.Минск).
16.00 Регион. Передача из Могилева.
16.25 "Риск-версия". Телеигра.
17.00 Новости (с сурдопереводом).
17.10 "А музыка звучит..." Мишель Легран на "Славянском базаре в Витебске-98".
17.30 "Премьера". ТО "Телефильм" представляет: д/ф "Шаги на западной границе".
18.10 Телесериал "Ветер в спину" (Канада).
18.55 Новые имена.
19.00 Новости.
19.15 "Сегодня с вами..." Искусствовед Борис Крепак.
19.40 Международные спортивные новости.
20.00 Добрый вечер, Беларусь! В программе: "Разговор в прямом эфире", "Что делать?", рубрика "Зоовести".
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
22.00 А.Ростоцкий и В.Меньшов в х/ф "Перехват" (Россия).
23.25 Криминальная хроника.
23.30 Белорусский хит-парад.
23.35 Новости.
23.45 Ночной сеанс. Х/ф "Фламинго приносит счастье" (Эстонское телевидение).

ОРТ

08.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости.
08.15 Сериал "Во имя любви".
09.15 Программа "Человек в маске".
10.00 "Чтобы помнили..."
10.40 Смак.
11.15 Программа "Вместе".
14.15 Сказка "Золушка".
15.35 Мультфильм "Капризная принцесса".
16.00 Сериал "Во имя любви".
17.15 Джентльмен-шоу.
17.45 Играй, гармонь любимая!
18.15 Здоровье.
18.45 Поле чудес.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.45 Боевик "Караван смерти".
22.10 Клуб "Белый попугай".
22.50 Тема недели.
23.10 Х/ф "Последний отсчет".
00.55 Открытый чемпионат Франции по теннису.

РТР

06.00 Доброе утро, Россия!
06.20 У всех на устах.
06.45 Телеигра "Программа передач".
07.15 Тысяча и один день.
08.15 Дежурная часть.
08.45 Товары — почтой.
09.10 Сериал "Миледи".
10.00, 16.00, 19.00, 22.55 Вести.
15.15 Музыка, музыка...
15.30 Сериал "Первые поцелуи".
16.30 "Башня".
17.00 Мультфильмы "Человек в рамке", "Карандаш и ластик".
17.15 Гомеопатия и здоровье.
17.20 Х/ф "Открытая книга".
18.30 Сериал "Да, господин министр!".
19.40 Подробности.
19.50 "Городок".
20.25 Праздничный концерт, посвященный Дню пограничника.
22.40 Дежурная часть.
23.25 Подиум д'Арт.
23.55 Магазин на диване.

Культура

07.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00 Новости культуры.
07.25 Д/ф "Симоны, отец и сын".
08.20 Поклонникам Терпсихоры.
08.35 Консилиум.
09.00 Фильм Д.У.Гриффита "Америка". Ч. 2-я.
10.15 "Тебе поем, "Весна".
10.50 "Российский курьер".
11.40 После новостей...
12.00 "Авангардизм".
13.15 Поклонникам Терпсихоры.
13.45 А.С.Пушкин. "Осень", "Медный всадник".
14.15 "Время музыки".
14.45 "Истоки".
15.00, 17.30 Новости.
15.10 "Лукоморье".
15.30 "Бернард Шоу".
16.15 Площадь искусств.
17.00 Страна Фестивалия.
17.40 В.А.Моцарт. Концерт для фортепиано с оркестром N24.
17.50 "Очевидное — невероятное. Век XXI".
18.20 "Вечер с...".
19.10 Чудо-сказка.
19.50 "Царская ложа".
20.30 Власть факта.
20.45 После новостей.
21.10 Фильм Д.У.Гриффита "Америка". Ч. 2-я.
22.20 "Иду не спеша".
22.35 Осел и соловей.

НТВ

06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00 Сегодня утром.
06.10, 07.15 Спорт.
06.20 Градусник.
06.25, 07.45 Сегоднячко.
06.35 Мультфильм.
06.45 Карданный вал.
06.50 Впрок.
07.25 Криминал.
07.35 Большие деньги.
08.10 Сериал "Любовь и тайны Сансет Бич".
09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
09.20 Х/ф "Торпедоносцы".
11.30 "Старый телевизор" вспоминает: "Морской волк".
13.30 Сериал "Детектив Нэш Бриджес".
14.20 "Сегоднячко". Красная стрела.
15.30 Сериал "Государственная граница". Фильм 7-й. "Соленый ветер". 2-я с.
16.40 Впрок.
16.55 Футбольный клуб.
17.40 Криминал.
18.40 Герой дня.
19.00 Боевик "Солдаты группы "Z".
21.45 "Криминальная Россия".
22.45 Фильм ужасов "Хэллоуин-III".

TV-6

05.55 День за днем.
07.45 Дорожный патруль.
08.00 ТСН-6.
08.10 Те Кто.
08.25 СВ-шоу.
08.50 Телемагазин для минчан.
09.00 Сериал "Династия II. Семья Колби".
10.00 ТСН-6.
10.10 Наша музыка. Группа "Лицей".
11.10 Сериал "Вавилон 5".
12.00 ТСН-6.
12.10 День за днем.
14.00 ТСН-6.
14.10 "Знак качества".
14.20 Телемагазин для минчан.
14.45 Сериал "Дикая Роза".
15.35 Сериал "Келли".
16.00 ДИСК-канал.
16.35 "В мире людей".
17.00 ТСН-6.
17.20 Дорожный патруль.
17.35 Сериал "Грейс в огне I".
18.00 "Шоу Бенни Хилла".
19.00 "Новости дня".
19.30 "Скандалы недели".
20.05 "ОБОЗ".
21.00 Кинотеатр ТВ-6. Гарри Бьюзи в боевике "Солдаты в кожаных куртках".
22.45 Дорожный патруль.
23.00 Шесть новостей дня.
23.10 Те Кто.
23.25 "Радиохит".
00.30 Сериал "Грейс в огне I".

8-й канал

18.00 Программа Кеннета Коупленда.
18.30 Х/ф "Княжна Дейзи". 2-я с.
20.00 Документальный экран.
20.30 Вечарніца.
20.45 Сериал "Моссад". 19-я с.
21.45 Между прочим.
22.00 Марк Дакаскос в культовом боевике "Плачущий убийца".

Адрас рэдакцыі:
220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: (017) 229-28-71.
Тэл./факс рэкламнага аддзела: 229-29-04.
E-mail : nv@irex.minsk.by

Індэкс 63222.

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф СЯРЭДЗІЧ

Рэгістрацыйнае пасведчанне №246. Нумар газеты надрукаваны з дыяпазітываў у ПП "Мэджык". Адрас: г. Мінск, вул. В. Харужай, 13. Падпісаны ў друк у 21.00. Фармат А-2. Тыраж: суботні — 61050 экз., у другія дні — 55000 экз. Заказ №729